

NÁRODNÁ AGENTÚRA PRE ROZVOJ MALÉHO A STREDNÉHO PODNIKANIA

Prieskum potenciálu podnikateľskej aktivity

N Á R O D N Á
A G E N T Ú R A
P R E R O Z V O J
M A L É H O A
S T R E D N É H O
P O D N I K A N I A

Národná agentúra pre rozvoj malého a stredného podnikania
v spolupráci
s Infostatom a GfK SLOVAKIA

Prieskum potenciálu podnikateľskej aktivity

Kvantitatívny prieskum

Bratislava 2004

OBSAH

PODROBNÉ VÝSLEDKY PRIESKUMU.....	9
1 POTENCIÁL PODNIKATEĽSKEJ AKTIVITY	10
2 DÔVODY NEZÁUJMU O PODNIKANIE	13
3 POUŽÍVANIE POČÍTAČOV A INTERNETU	15
4 PODNIKNUTÉ AKTIVITY PRE ZAČIATOK PODNIKANIA.....	18
5 SPÔSOB PODNIKANIA	22
6 HLAVNÝ DÔVOD PRE ZAČATIE PODNIKANIA.....	25
7 PRÁVNA FORMA PODNIKANIA	28
8 PLÁNOVANÝ SEKTOR PRE PODNIKANIE.....	31
9 FINANČNÉ ZDROJE NA ZAČATIE PODNIKANIA.....	37
10 ČASOVÝ HORIZONT PODNIKANIA.....	39
11 DÔVODY ZAČATIA PODNIKANIA	42
12 PRÁVNA FORMA PODNIKANIA	47
13 SEKTOR PODNIKANIA	50
14 FINANČNÉ ZDROJE PRE ZAČATIE PODNIKANIA.....	55
15 POČET ZAMESTNANCOV U PODNIKATEĽOV.....	58
16 OCHOTA POŽIČAŤ FINANCIE NA ZAČIATOK PODNIKANIA.....	65

Základné informácie o prieskume

Národná agentúra pre rozvoj malého a stredného podnikania, INFOSTAT a GfK SLOVAKIA pripravila prieskum zameraný na potenciál podnikateľskej aktivity. Terénnu fázu prieskumu uskutočnila GfK SLOVAKIA v novembri a decembri 2003 formou telefonického dopytovania **CATI**.

Cieľom prieskumu bolo zistiť:

- Prítomnosť počítačov v domácnosti a využívanie internetu
- Záujem respondentov o podnikanie
- Dôvody prečo by ľudia podnikali alebo nepodnikali
- Spôsob podnikania
- V ktorých sektoroch by ľudia podnikali
- Dôvody, ktoré viedli k začatiu podnikania
- Právna forma podnikania súčasných podnikateľov
- Sektor v ktorom v súčasnosti podnikajú
- Finančné zdroje pri začiatkoch podnikania
- Ochota požičať peniaze inej osobe, ktorá chce začať podnikat'

Cieľovou skupinou prieskumu boli obyvatelia Slovenskej republiky vo vekovej kategórii od 18 do 64 rokov. Základná vzorka pre prieskum bola stanovená na 2000 rozhovorov. Na výber respondentov sme použili metódu kvótneho výberu, pričom kvótnymi znakmi boli:

- pohlavie
- vek
- vzdelanie cieľovej osoby
- región
- veľkosť obce / mesta

Terénnu časť prieskumu zabezpečovali školení anketári GfK SLOVAKIA, v termíne od 21.11. do 8.12. 2003. Celkovo bolo uskutočnených 2000 rozhovorov.

Získané údaje boli podrobené kontrole, zameranej na úplnosť a logickú súvislosť vyplnenia dotazníkov, dodržanie predpísaného postupu dopytovania a následne boli výsledky dvakrát zadané do počítača.

Spracovanie dát zabezpečila GfK Slovakia, výstup do podoby záverečných tabuliek sa spracoval prostredníctvom špecializovaného programu QUEST.

Základné výsledky

Používanie osobného počítača a internetu

- Pravidelné používanie osobného počítača mimo svojej domácnosti (aspoň jeden krát týždenne) v telefonickom prieskume deklarovala približne tretina (37%) respondentov. V porovnaní s minuloročným prieskumom sa podiel týchto respondentov o 2 percentuálne body.
- Takmer 48% respondentov uviedlo, že vo svojej domácnosti majú osobný počítač. V porovnaní s minuloročným prieskumom sa podiel týchto respondentov zvýšil o 12 bodov.
- Pripojenie na internet vo svojej domácnosti deklaruje 16% respondentov. V porovnaní s minuloročným prieskumom sa podiel týchto respondentov zvýšil o 7 bodov.
- Štvrtina (25%) respondentov používa pravidelne (aspoň raz týždenne) internet mimo svojej domácnosti. V porovnaní s minuloročným prieskumom sa podiel týchto respondentov zvýšil o 6 bodov.

Potenciál záujmu o podnikanie

- O samostatnom podnikaní neuvažuje takmer 80% respondentov. 19% respondentov uviedlo, že o tejto možnosti skôr neuvažuje a 61% jednoznačne vylúčilo túto možnosť. Deklarované bariéry záujmu o podnikanie sa v porovnaní s minuloročným prieskumom významnejšie nezmenili. Najčastejšie respondenti uvádzali, že neuvažujú o podnikaní pretože nemajú dostatok finančných zdrojov (34%), sú spokojní so súčasným zamestnaním (14%), chýbajú im skúsenosti (10%), majú vysoký vek (9%), alebo nedostatok času (8%).
- Naopak, záujem začať samostatne podnikáť deklarovalo v prieskume takmer 11% respondentov. 3% respondentov deklaruje silný záujem o podnikanie a ďalších 8% respondentov skôr uvažuje o tejto možnosti. 10% respondentov uviedlo, že už v súčasnosti podniká. V porovnaní s minuloročným prieskumom sa potenciál záujmu o podnikanie nezmenil, o 4 body sa však zvýšil podiel respondentov, ktorí už v súčasnosti podnikajú.
- Hlavným motívom pre samostatné podnikanie je zvýšenie príjmu. Tento dôvod uviedli takmer dve tretiny (62%) respondentov. 14% respondentov uviedlo, že samostatné podnikanie bude pre nich jedinou možnosťou zamestnať sa. 13% respondentov motivuje možnosť byť sám sebe šéfom a 8% vidí v podnikaní príležitosť uplatniť svoje nápady. V porovnaní s minuloročným prieskumom sa motívy záujmu o podnikanie významnejšie nezmenili.

- Takmer polovica (47%) respondentov, ktorí deklarujú záujem začať podnikateľ uviedla, že zatiaľ pre to nepodnikli žiadne konkrétne kroky. 16% týchto respondentov už požiadalo o živnostenský list, alebo si vybavujú administratívne záležitosti. Ďalších 16% respondentov hľadá finančné zdroje pre svoje podnikanie, 15% pripravuje podnikateľský plán a 22% získava informácie o spôsobe podnikania, absolvuje školenia a pod. V porovnaní s minuloročným prieskumom sa podiel respondentov v jednotlivých kategóriách nezmenil.
- Takmer tri štvrtiny (71%) respondentov, ktorí plánujú podnikateľ uviedlo, že podnikanie bude ich hlavnou pracovnou činnosťou a 27% plánuje podnikateľ popri hlavnom zamestnaní. V porovnaní s minuloročným prieskumom sa o 9 bodov zvýšil podiel respondentov, ktorí uvažujú o podnikaní ako o hlavnej pracovnej činnosti.
- Viac ako štyri pätiny (84%) respondentov, ktorí plánujú začať podnikateľ, uvažuje o podnikaní za základe živnostenského oprávnenia, 8% uvažuje o založení spoločnosti s ručením obmedzeným a 2% plánujú založiť akciovú spoločnosť. V porovnaní s minuloročným prieskumom sa plánované zastúpenie jednotlivých foriem podnikania nezmenilo.
- Potenciálni podnikatelia plánujú najčastejšie podnikateľ v sektore obchodu, pričom záujem o tento sektor sa medziročne zvýšil o 5 bodov. V sektore služieb plánuje podnikateľ 18% potenciálnych podnikateľov (medziročné zvýšenie záujmu o 11 bodov), v sektore stavebníctva plánuje podnikateľ 16% potenciálnych podnikateľov (medziročný pokles o 2 body), v priemyselnej výrobe 12% potenciálnych podnikateľov (medziročný pokles 7 bodov), v poľnohospodárstve 12% respondentov (medziročný pokles o 2 body), v sektore reštauračných a hotelových služieb 11% potenciálnych podnikateľov (medziročný nárast o 2 body).
- Potencionálni podnikatelia plánujú financovať svoje podnikanie kombináciou rôznych finančných zdrojov. Takmer polovica (49%) z nich plánuje použiť vlastné úspory, 43% chce požiadať o úver z banky. Ostatné možnosti už potenciálni podnikatelia plánujú použiť menej často, 13% z nich uvažuje o pôžičke od príbuzných alebo známych, 11% plánuje použiť úspory iných členov domácnosti, 3% plánujú použiť peniaze získané dedičstvom alebo výhrou a iné zdroje použije 9% týchto respondentov. V porovnaní s minuloročným prieskumom sa o 3 body zvýšil podiel potenciálnych podnikateľov, ktorí plánujú použiť vlastné úspory a o 5 bodov podiel respondentov, ktorí plánujú využiť bankový úver a rovnako o 5 bodov vzrástlo použitie iných zdrojov. Naopak, o 3 body poklesol podiel tých, čo plánujú použiť dedičstvo alebo výhru.

Súčasní podnikatelia

- Zo súčasných podnikateľov podniká dlhšie ako 3,5 roka 71% a menej ako 3,5 roka 29%. V porovnaní s minuloročným prieskumom mierne narástol o 3 bodov podiel tých, ktorí podnikajú viac ako 3,5 roka. Čo znamenalo na druhej strane pokles tých, ktorí podnikajú menej ako 3,5 roka. Na základe výsledkov možno konštatovať, že sa tento pomer v medzoročnom hodnotení nezmenil.
- Dvomi najčastejšími motívmi pre začatie podnikania boli pre súčasných podnikateľov zvýšenie príjmu (35%) a nebola iná možnosť sa zamestnať (33%). Pocit samostatnosti, potreba byť sám sebe šéfom motivovala 18% súčasných podnikateľov a možnosť uplatniť svoje záujmy 16% podnikateľov. V porovnaní s minuloročným prieskumom sa motívy podnikateľov pre začatie podnikania nezmenili.
- 86% oslovených podnikateľov podniká na základe živnostenského listu, 12% formou spoločnosti s ručením obmedzeným a necelé 1% formou verejnej obchodnej spoločnosti alebo inej formy. V porovnaní s minuloročným prieskumom sa o 5 bodov zvýšil podiel podnikateľov, ktorí uviedli že podnikajú na základe živnostenského listu.
- Až 23% podnikateľov uviedlo, že podniká v sektore obchodu, 17% v oblasti stavebníctva, 14% v priemyselnej výrobe, 11% v poľnohospodárstve alebo výrobe potravín, 10% v službách, 7% v doprave, takmer 7% v reštauračných a ubytovacích službách, 6% vo finančnom sektore. V porovnaní s minuloročnými výsledkami nedošlo v rozložení podielov sektorov na našom trhu k výraznejším zmenám.
- Až dve tretiny súčasných podnikateľov začalo podnikanie s vlastnými úsporami, 15% využilo neformálnu pôžičku od príbuzných alebo známych a 8% začalo s použitím úspor iných členov domácnosti. Približne 9% použilo bankový úver. 6% začalo bez kapitálu, 3% využili štátnu dotáciu a 2% použili finančné zdroje z dedičstva alebo výhry. V porovnaní s minuloročným prieskumom zostal nezmenený podiel podnikateľov, ktorí uviedli ako finančný zdroj vlastné úspory, zvýšil sa o 2 body podiel tých, ktorí uviedli neformálnu pôžičku od príbuzných a známych a o 3 body poklesol podiel použitia úspor iných členov domácnosti.
- Až 47% oslovených podnikateľov nezamestnáva žiadnych zamestnancov. Približne tretina (39%) zamestnáva 1 – 5 zamestnancov, 7% zamestnáva 6 – 10 zamestnancov a 8% zamestnáva 11 a viac zamestnancov. Medzoročne sa o 8 bodov znížil podiel tých, ktorí uviedli, že nezamestnávajú žiadnych zamestnancov a naopak o 10 bodov sa zvýšil podiel tých, ktorí zamestnávajú 1 – 5 zamestnancov a o 3 body zamestnávajúci 11 a viac zamestnancov.
- Tri štvrtiny (74%) podnikateľov neočakáva v najbližších 5 rokoch zmenu počtu svojich zamestnancov. 19% podnikateľov očakáva zvýšenie počtu svojich zamestnancov a 6% predpokladá zníženie počtu svojich zamestnancov. V porovnaní s minuloročným prieskumom sa o 9 bodov zvýšil podiel

podnikateľov, ktorí v najbližších 5 rokoch nepredpokladajú zmenu v počte svojich zamestnancov. O 6 bodov poklesol podiel podnikateľov, ktorí očakávajú zvýšenie počtu zamestnancov a o 3 body podiel tých, predpokladajú zníženie počtu zamestnancov.

- Podnikatelia (38 respondentov), ktorí očakávajú zvýšenie počtu zamestnancov najčastejšie predpokladajú, že pôjde o 4 a viacerých zamestnancov.

Ochota požičať peniaze na začatie podnikania

- Viac ako polovica (59%) všetkých respondentov deklarovala, že by boli ochotní požičať príbuznému alebo známemu, ktorý chce začať podnikat'. Štvrtina (27%) deklarovala, že by určite požičala peniaze na takýto účel a tretina (33%) by peniaze skôr požičala. Naopak, len tretina (37%) respondentov uviedla, že by peniaze nepožičali. V porovnaní s minuloročným prieskumom poklesol o 5 bodov podiel respondentov, ktorí deklarujú, že by určite požičali peniaze.
- Najčastejšie ide o ochotu požičať menšie sumy peňazí. Do 30 tisíc Sk je ochotných požičať 43% respondentov, od 31 do 100 tisíc Sk 33% respondentov. Viac ako 100 tisíc Sk by požičalo 9% respondentov. 14% respondentov nevie uviesť sumu, ktorú by boli ochotní požičať.
- Až štvrtina (24%) respondentov uviedla, že už v minulosti požičali peniaze príbuznému alebo známemu, ktorí chcel začať podnikat'. Podobne ako v predchádzajúcej otázke išlo najčastejšie (82%) o sumy do 100 tisíc Sk. 46% respondentov požičalo sumu do 30 tisíc Sk a 36% sumu 31 – 100 tisíc Sk. Viac ako 100 tisíc Sk v minulosti požičalo 11% respondentov.

PODROBNÉ VÝSLEDKY PRIESKUMU

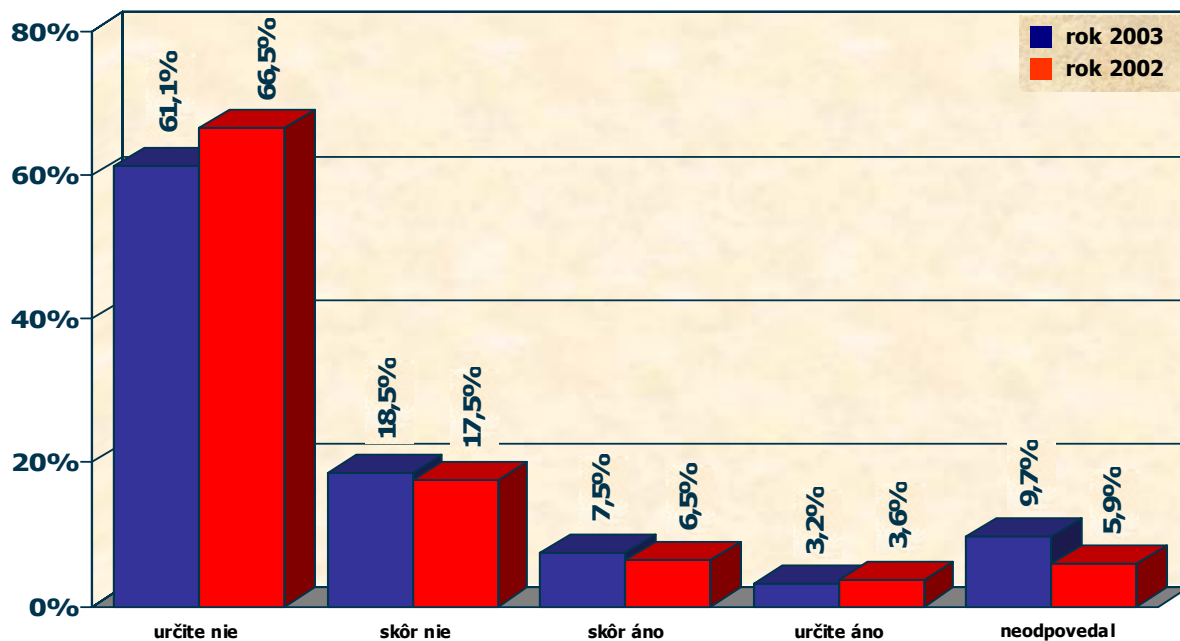
1 Potenciál podnikateľskej aktivity

V najbližších 12 mesiacoch uvažuje začať s podnikaním približne 11% dospelých obyvateľov. Pričom 3% respondentov deklarujú, že určite začnú podnikat' a ďalších 8% respondentov o možnosti vlastného podnikania skôr uvažuje. 10% respondentov vo výskume už v súčasnosti podniká.

Naopak, o podnikaní neuvažuje 80% respondentov v prieskume. 61% respondentov o vlastnom podnikaní určite neuvažuje a ďalších 19% respondentov skôr o tejto možnosti neuvažuje.

V porovnaní s minulým rokom sa potenciál záujmu o podnikanie nezmenil. V minulom roku uvažovalo o podnikaní 10% respondentov, v tomto roku to bolo 11% respondentov.

Uvažujete v priebehu nasledujúcich 12 mesiacov začať podnikat'?

Báza - celá vzorka - 2 000

Vyšší potenciál podnikateľskej aktivity je medzi mužmi ako medzi ženami. O možnosti podnikat' celkovo uvažuje 13% mužov v porovnaní so 8% žien.

Porovnanie potenciálu podnikateľskej aktivity podľa pohlavia (%)
Báza: 2000 respondentov

pohlavie	určite áno	skôr áno	skôr nie	určite nie
TOTAL	3,3	7,5	18,5	61,1
Muž	4,0	9,9	22,6	50,2
Žena	2,5	5,1	14,4	71,8

Podľa vzdelania respondentov sme zo štatistického hľadiska nezaznamenali výrazné rozdiely. Medzi respondentmi s vysokoškolským vzdelaním uvažuje o podnikaní 11%, medzi stredoškólákmi s maturitou 9%, medzi stredoškólákmi bez maturity 13% medzi respondentmi so základným vzdelaním 9%.

Porovnanie potenciálu podnikateľskej aktivity podľa vzdelania (%)
Báza: 2000 respondentov

vzdelanie	určite áno	skôr áno	skôr nie	určite nie
TOTAL	3,3	7,5	18,5	61,1
základné	4,5	4,3	16,8	73,7
vyučení bez mat.	3,4	9,3	18,2	58,7
stredoškolské s mat.	2,5	6,5	19,8	62,6
vysokoškolské	3,9	7,0	16,5	52,6

Vyšší potenciál podnikateľskej aktivity je medzi mladšími respondentmi. V kategórii 18–29 rokov uvažuje o podnikaní 14% respondentov a v kategórii 30 – 39 rokov 12% respondentov. Naopak, podpriemerný záujem je medzi respondentmi vo veku nad 50 rokov. V kategórii 50-59 ročných uvažuje celkovo o podnikaní 5% respondentov a medzi 60-64 ročnými len 3% respondentov.

Porovnanie potenciálu podnikateľskej aktivity podľa veku (%)
Báza: 2000 respondentov

veková kategória	určite áno	skôr áno	skôr nie	určite nie
TOTAL	3,3	7,5	18,5	61,1
18 – 29 rokov	4,0	10,4	24,1	55,8
30 – 39 rokov	3,5	9,3	21,9	49,2
40 – 49 rokov	3,8	6,4	17,6	58,2
50 – 59 rokov	1,7	3,2	10,6	78,7
60 – 64 rokov	0,8	2,4	3,2	89,7

Potenciál podnikateľskej aktivity je zo štatistického hľadiska rovnaký vo všetkých krajoch. Najvyšší záujem o podnikanie deklarujú obyvatelia Trnavského (13%) a Trenčianskeho (12%) kraja. Naopak, v porovnaní s celoslovenským priemerom je potenciál podpriemerný v Banskobystrickom (9%) a Prešovskom kraji (9%).

Porovnanie potenciálu podnikateľskej aktivity podľa regiónov (%)
Báza: 2000 respondentov

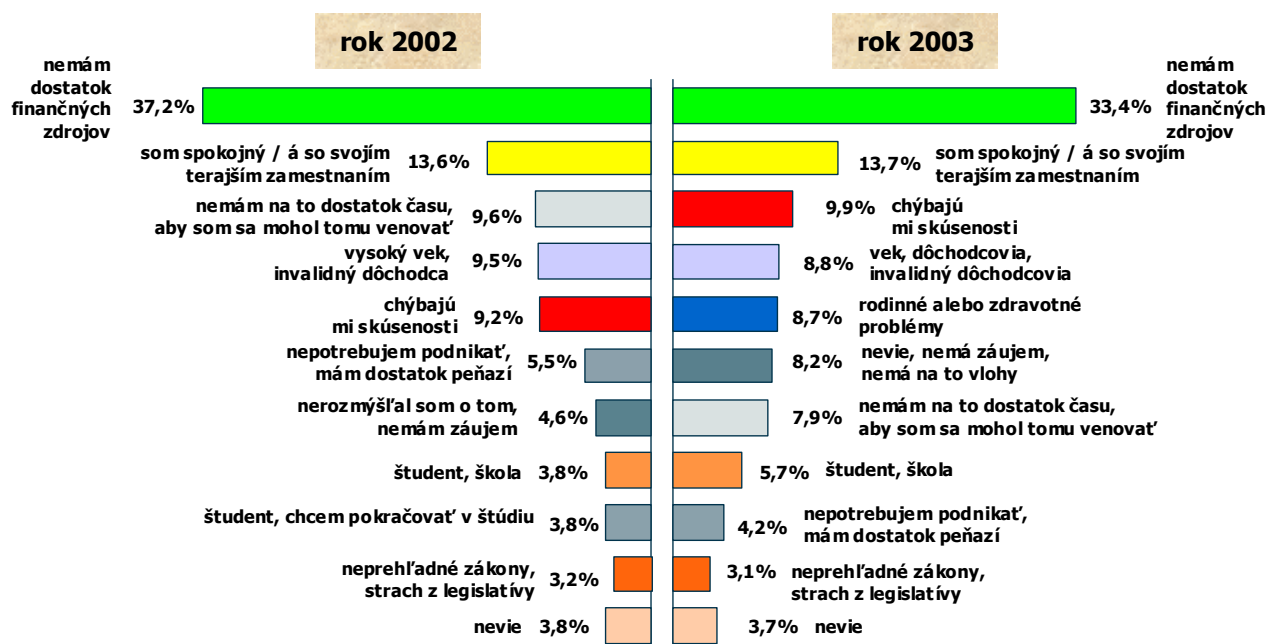
kraj	určite áno	skôr áno	skôr nie	určite nie
TOTAL	3,3	7,5	18,5	61,1
Bratislavský	4,4	6,1	15,4	57,0
Trnavský	4,3	8,6	17,6	61,4
Trenčiansky	1,8	10,5	14,9	63,6
Nitriansky	4,4	7,0	16,3	65,2
Žilinský	2,4	8,6	22,4	54,5
Banskobystrický	4,9	4,5	17,8	63,6
Prešovský	1,8	6,8	21,7	59,4
Košický	2,5	7,8	20,3	63,4

2 Dôvody nezáujmu o podnikanie

Deklarované bariéry záujmu o podnikanie sa v porovnaní s minuloročným prieskumom významnejšie nezmenili. Najčastejšie respondenti uvádzali, že neuvažujú o podnikaní pretože nemajú dostatok finančných zdrojov (33%), sú spokojní so súčasným zamestnaním (14%), chýbajú im skúsenosti (10%), majú vysoký vek (9%), alebo nedostatok času (8%).

Prečo neuvažujete začať podnikat'?

možnosť viacerých odpovedí

Báza (2003) – respondenti, ktorí v priebehu nasledujúcich 12 mesiacoch neuvažujú začať podnikat' – 1 590
 Báza (2002) – respondenti, ktorí v priebehu nasledujúcich 12 mesiacoch neuvažujú začať podnikat' – 1 679

Nedostatok finančných prostriedkov ako dôvod nezáujmu o podnikanie uvádzajú častejšie ako ostatní respondenti vo veku 30-39 rokov (37%), respondenti so stredoškolským vzdelaním bez maturity (38%), respondenti bývajúci v Banskobystrickom kraji (42%) a Prešovskom kraji (42%), nekvalifikovaní robotníci (39%), kvalifikovaní robotníci (39%), nezamestnaní (51%), respondenti s najnižšími príjmami do 8 000 Sk (37%).

Spokojní so súčasným zamestnaním sú častejšie ako ostatní respondenti vo veku 30-39 rokov (19%), respondenti vo veku 40-49 rokov (21%), respondenti s vysokoškolským vzdelaním (21%), kvalifikovaní robotníci (24%), zamestnanci so stredoškolskou odbornosťou (32%), zamestnanci so samostatnou zodpovednosťou (35%), zamestnanci vo vedúcej funkcii (33%), respondenti s príjmom 10 000-11 999 Sk (25%), s príjmom 12 000-15 999 Sk (23%), s príjmom 16 000 Sk a viac (33%).

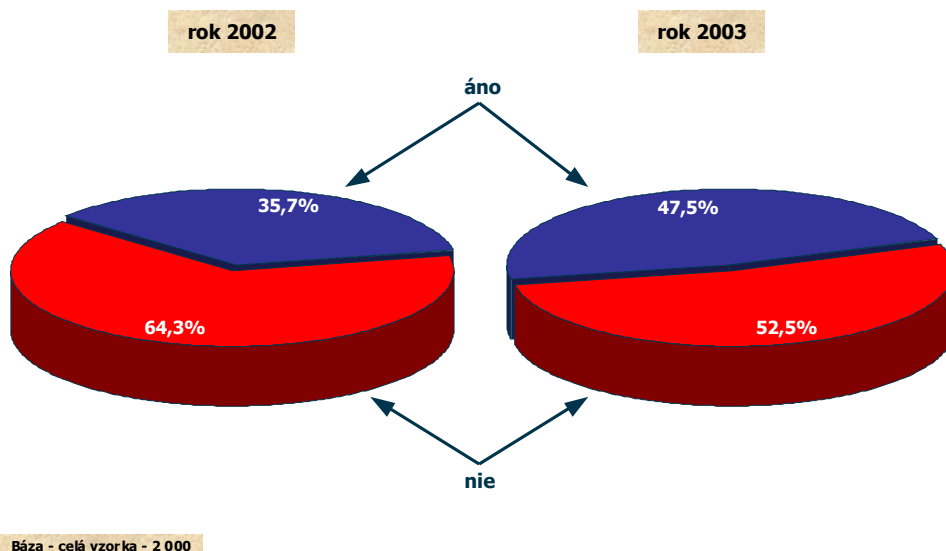
Chýbajúce skúsenosti ako dôvod nezájmu uvádzajú častejšie ako ostatní respondenti vo veku 40-49 rokov (13%), respondenti so základným vzdelaním (14%), respondenti bývajúci v Prešovskom kraji (15%), nekvalifikovaní robotníci (15%), ženy v domácnosti (14%), nezamestnaní (20%).

Vysoký vek ako dôvod nezájmu o podnikanie uvádzajú častejšie ako ostatní respondenti vo veku 50-59 rokov (25%), respondenti vo veku 60-64 rokov (39%), respondenti bývajúci v Bratislavskom kraji (15%) a dôchodcovia (32%).

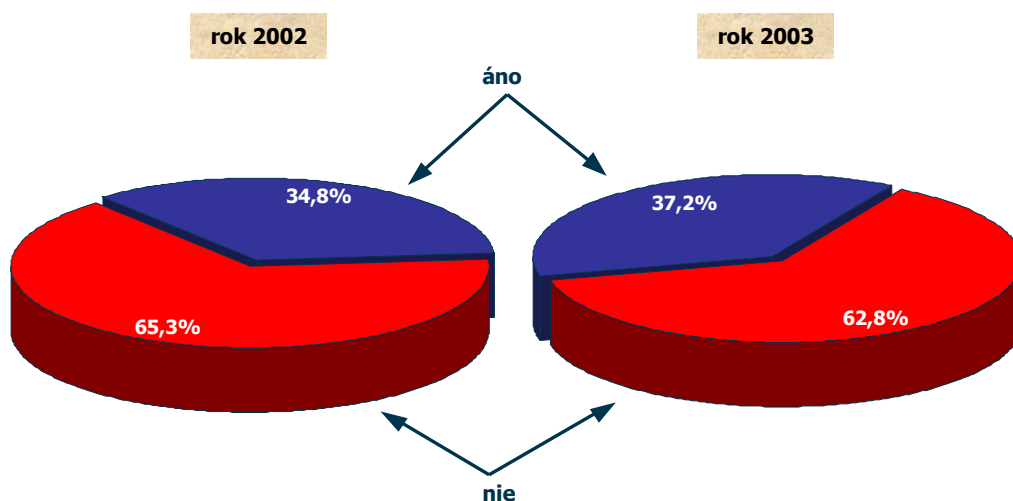
3 Používanie počítačov a internetu

Počítač má vo svojej domácnosti takmer polovica (48%) respondentov. Tretina (37%) respondentov používa pravidelne niekde inde. Celkovo má možnosť pracovať na počítači 59% respondentov a štvrtina (25%) respondentov používa počítač aj v domácnosti aj niekde inde.

Máte vo svojej domácnosti počítač?

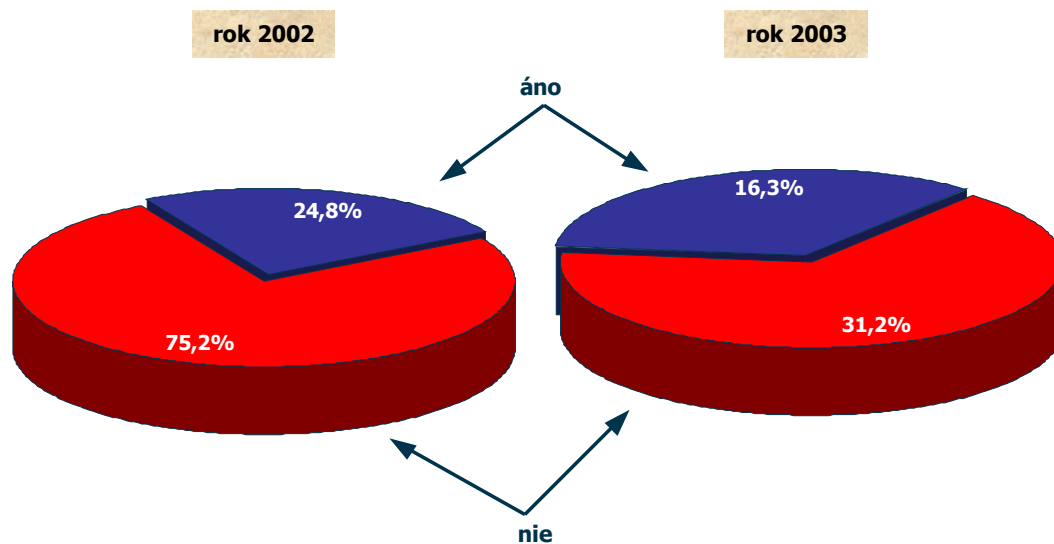
Používate počítač pravidelne t.j. aspoň 1 krát týždenne niekde inde?

Internet má vo svojej domácnosti takmer 16% respondentov. Štvrtina (26%) respondentov používa internet pravidelne niekde inde. Celkovo má možnosť

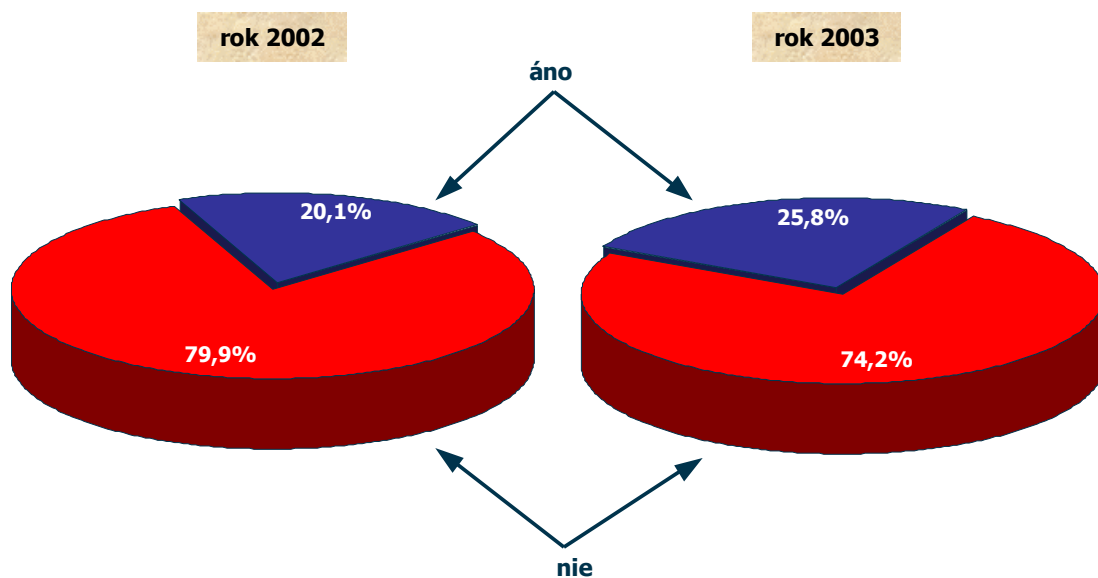
pracovať s internetom 56% respondentov a pätina (19%) respondentov používa internet aj v domácnosti aj niekde inde.

Máte vo svojej domácnosti pripojenie na internet?

Báza - celá vzorka - 2 000

Používate internet pravidelne t.j. aspoň 1 krát týždenne niekde inde?

Báza - celá vzorka - 2 000

Možnosť používať **počítač doma** majú častejšie ako ostatní muži (51%), respondenti vo veku 18-29 rokov (54%), respondenti vo veku 40-49 rokov (54%), respondenti so stredoškolským vzdelaním s maturitou (52%), respondenti s vysokoškolským vzdelaním (73%), respondenti bývajúci v Bratislavskom kraji (64%), respondenti bývajúci v mestách s 20 až 99 tisíc obyvateľmi (53%), respondenti bývajúci v mestách s viac ako 100 tisíc obyvateľmi (65%), samostatne ekonomicky činní (68%), zamestnanci so samostatnou zodpovednosťou (66%), zamestnanci vo vedúcich funkciách (75%), študenti (80%), respondenti s príjmami od 12 000 do 15 999 Sk (60%) a respondenti s príjmami nad 16 000 Sk (71%).

Možnosť používať **počítač niekde inde** majú častejšie ako ostatní muži (44%), respondenti vo veku 18-29 rokov (55%), respondenti so stredoškolským vzdelaním s maturitou (42%), respondenti s vysokoškolským vzdelaním (65%), respondenti bývajúci v Bratislavskom (49%) a Žilinskom kraji (40%), respondenti bývajúci v mestách s 5 až 19 tisíc obyvateľmi (43%), 20 až 99 tisíc obyvateľmi (45%), respondenti bývajúci v mestách s viac ako 100 tisíc obyvateľmi (50%), samostatne ekonomicky činní (45%), zamestnanci so stredoškolskou odbornosťou (56%), zamestnanci so samostatnou zodpovednosťou (72%), zamestnanci vo vedúcich funkciách (100%), študenti (82%), respondenti s príjmami od 12 000 do 15 999 Sk (57%) a respondenti s príjmami nad 16 000 Sk (55%).

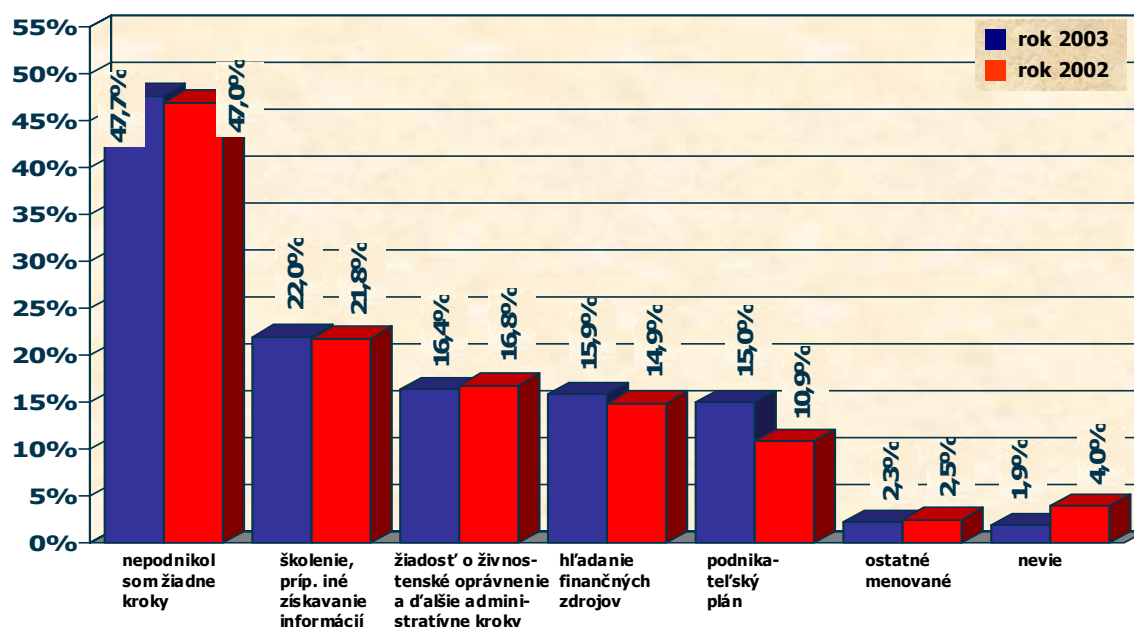
Možnosť používať **internet doma** majú častejšie ako ostatní respondenti vo veku 18-29 rokov (20%), respondenti s vysokoškolským vzdelaním (36%), respondenti bývajúci v Bratislavskom kraji (29%), respondenti bývajúci v mestách s 5 až 19 tisíc obyvateľmi (19%), respondenti bývajúci v mestách s viac ako 100 tisíc obyvateľmi (32%), samostatne ekonomicky činní (35%), zamestnanci so samostatnou zodpovednosťou (26%), zamestnanci vo vedúcich funkciách (25%), študenti (30%), respondenti s príjmom 12 000 až 15 999 Sk (25%) a respondenti s príjmom nad 16 000 Sk (35%).

Možnosť používať **internet niekde inde** majú častejšie ako ostatní muži (33%), respondenti vo veku 18-29 rokov (45%), respondenti s vysokoškolským vzdelaním (51%), respondenti bývajúci v Bratislavskom (37%) a Trnavskom kraji (31%), respondenti bývajúci v mestách s 20 až 99 tisíc obyvateľmi (34%), respondenti bývajúci v mestách s viac ako 100 tisíc obyvateľmi (39%), samostatne ekonomicky činní (31%), zamestnanci so stredoškolskou odbornosťou (35%), zamestnanci so samostatnou zodpovednosťou (62%), zamestnanci vo vedúcich funkciách (75%), študenti (72%), respondenti s príjmom 12 000 až 15 999 Sk (40%) a respondenti s príjmom nad 16 000 Sk (44%).

4 Podniknuté aktivity pre začiatok podnikania

Potenciálny záujem začať s podnikaním deklarovalo približne 11% respondentov. Takmer polovica z nich má však skôr deklaratívny ako skutočný záujem. Takmer polovica (48%) respondentov, ktorí deklarujú záujem začať podnikáť uviedla, že zatiaľ pre to nepodnikli žiadne konkrétne kroky. 16% týchto respondentov už požiadalo o živnostenský list, alebo si vybavujú administratívne záležitosti. Ďalších 16% respondentov hľadá finančné zdroje pre svoje podnikanie, 15% pripravuje podnikateľský plán a 22% získava informácie o spôsobe podnikania, absolvuje školenia a pod. V porovnaní s minuloročným prieskumom sa podiel respondentov v jednotlivých kategóriách nezmenil.

Aké kroky ste doteraz podnikli, pred začatím podnikania? možnosť viacerých odpovedí

Báza (2003) – respondenti, ktorí v priebehu nasledujúcich 12 mesiacoch uvažujú začať podnikáť – 214
Báza (2002) – respondenti, ktorí v priebehu nasledujúcich 12 mesiacoch uvažujú začať podnikáť – 202

Žiadne kroky pre začatie podnikania zatiaľ nepodnikli rovnomerne muži (46%) aj ženy (49%). Častejšie ako ostatní však neurobili žiadne konkrétne kroky respondenti vo veku 18-29 rokov (52%), respondenti vo veku 50-59 rokov (59%), respondenti so stredoškolským vzdelaním bez maturity (53%), respondenti bývajúci v Žilinskom (75%), Banskobystrickom (52%) a Košickom (52%) kraji, respondenti bývajúci v obciach s 2-4 tisíc obyvateľmi (60%), respondenti bývajúci v obciach s 5-19 tisíc obyvateľmi (56%), nekvalifikovaní robotníci (74%), ženy na materskej dovolenke (75%), respondenti s príjmom do 8 000 Sk (54%).

Porovnanie krokov uskutočnených pre začatie podnikania podľa pohlavia (%)
Báza: 214 respondentov

Pohlavie	žiadne kroky	školenie	žiadost' o živnosť	zháňanie financií	podnikateľský plán
TOTAL	47,2	22,0	16,4	16,0	15,0
Muž	46,4	25,4	15,9	16,7	15,2
Žena	48,7	15,8	17,1	14,5	14,5

Školenie, prípadne iné získavanie informácií v súvislosti s budúcim podnikaním absolvovali častejšie ako ostatní muži (25%), respondenti vo veku 18-29 rokov (27%), respondenti s vysokoškolským vzdelaním (40%), respondenti bývajúci v Trenčianskom (39%), Nitrianskom (32%) kraji, respondenti bývajúci v obciach s 5-19 tisíc obyvateľmi (28%), respondenti bývajúci v mestách s 20-99 tisíc obyvateľmi (27%), kvalifikovaní robotníci (30%), zamestnanci so samostatnou zodpovednosťou (32%), zamestnanci vo vedúcej funkcii (67%), študenti (29%), respondenti s príjmom 10 000-11 999 Sk (48%), respondenti s príjmom 16 000 Sk (41%).

Porovnanie krokov uskutočnených pre začatie podnikania podľa vzdelania (%)
Báza: 214 respondentov

vzdelanie	žiadne kroky	školenie	žiadost' o živnosť	zháňanie financií	podnikateľský plán
TOTAL	47,2	22,0	16,4	16,0	15,0
základné	47,4	21,1	15,8	26,3	15,8
vyučení bez maturity	52,9	21,6	10,8	13,7	7,8
stredoškolské	45,6	16,2	20,6	16,2	16,2
vysokoškolské	28,0	40,0	28,0	16,0	40,0

Žiadosť o živnostenské oprávnenie, prípadne iné administratívne kroky podnikli častejšie ako ostatní respondenti vo veku 40-49 rokov (25%), respondenti so stredoškolským vzdelaním s maturitou (21%), respondenti s vysokoškolským vzdelaním (28%), respondenti bývajúci v Banskobystrickom (22%), Prešovskom (21%) a Košickom kraji (21%), respondenti bývajúci v mestách s 20-99 tisíc obyvateľmi (22%), zamestnanci vo vedúcej funkcii (33%), respondenti s príjmom nad 16 000 Sk (27%).

Porovnanie krokov uskutočnených pre začatie podnikania podľa veku (%)
Báza: 214 respondentov

veková kategória	žiadne kroky	školenie	žiadosť o živnosť	zháňanie financií	podnikateľský plán
TOTAL	47,2	22,0	16,4	16,0	15,0
18 – 29 rokov	52,2	26,7	11,1	14,4	6,7
30 – 39 rokov	43,6	20,0	18,2	16,4	18,2
40 – 49 rokov	37,5	22,9	25,0	22,9	20,8
50 – 59 rokov	58,8	5,9	17,7	5,9	29,4
60 – 64 rokov	50,0	0,0	0,0	25,0	0,0

Hľadaniu finančných zdrojov sa doteraz častejšie venovali respondenti vo veku 40-49 rokov (23%), respondenti so základným vzdelaním (26%), respondenti bývajúci v Bratislavskom (25%), Prešovskom (25%) a Košickom (24%) kraji, respondenti bývajúci v obciach s 5-19 tisíc obyvateľmi (23%), zamestnanci vo vedúcej funkcii (67%), študenti (24%), respondenti s príjmom nad 16 000 Sk (23%).

Porovnanie krokov uskutočnených pre začatie podnikania podľa krajov (%)
Báza: 214 respondentov

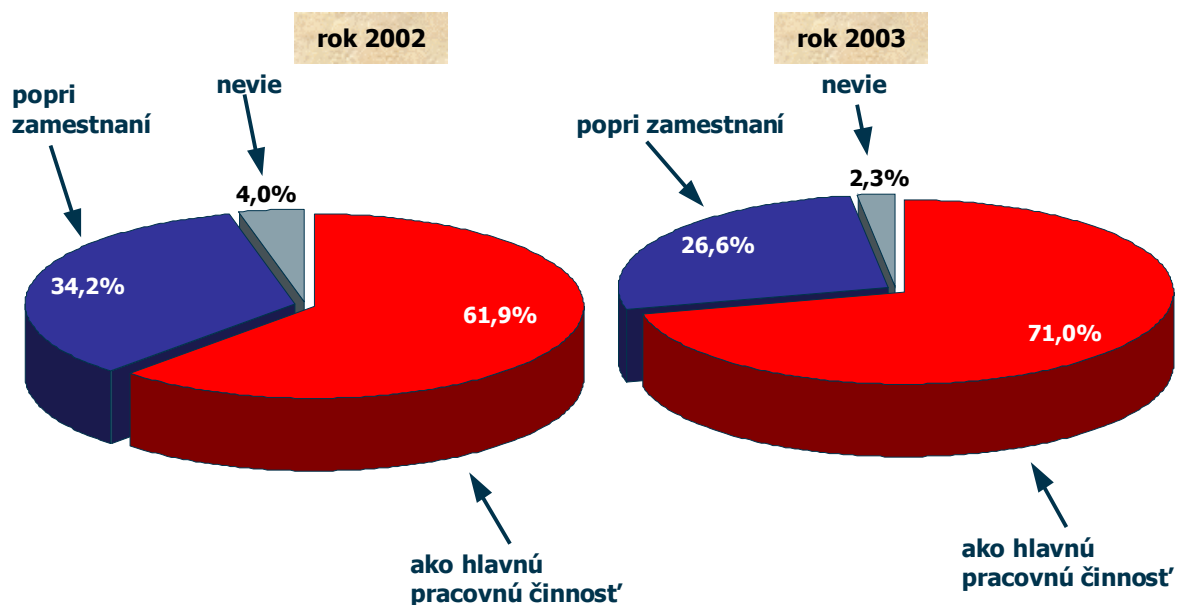
kraj	žiadne kroky	školenie	žiadosť o živnosť	zháňanie financií	podnikateľský plán
TOTAL	47,2	22,0	16,4	16,0	15,0
Bratislavský	45,8	16,7	16,7	25,0	29,2
Trnavský	37,0	22,2	18,5	14,8	29,6
Trenčiansky	46,4	39,3	7,1	7,1	3,6
Nitriansky	29,0	32,3	19,4	12,9	12,9
Žilinský	75,0	17,9	7,1	10,7	3,4
Banskobystrický	52,2	8,7	21,7	8,7	4,4
Prešovský	41,7	12,5	20,8	25,0	16,7
Košický	51,7	20,7	20,7	24,1	20,7

Príprave podnikateľského plánu sa častejšie ako ostatní venovali respondenti vo veku 40-49 rokov (21%), respondenti vo veku 50-59 rokov (29%), respondenti vo veku 60-69 rokov (25%), respondenti s vysokoškolským vzdelaním (40%), respondenti bývajúci v Bratislavskom (29%) a Trnavskom (30%) kraji, respondenti bývajúci v obciach s 5-19 tisíc obyvateľmi (23%), respondenti bývajúci v mestách s viac ako 100 tisíc obyvateľmi (29%), zamestnanci so stredoškolskou odbornosťou (26%), zamestnanci so samostatnou zodpovednosťou (26%), zamestnanci vo vedúcej funkcii (67%), respondenti s príjmom nad 16 000 Sk (32%).

5 Spôsob podnikania

Takmer tri štvrtiny (71%) respondentov, ktorí plánujú podnikat' uviedlo, že podnikanie bude ich hlavnou pracovnou činnosťou a 27% plánuje podnikat' popri hlavnom zamestnaní. V porovnaní s minuloročným prieskumom sa o 9 bodov zvýšil podiel respondentov, ktorí uvažujú o podnikaní ako o hlavnej pracovnej činnosti, naopak poklesol podiel tých, ktorí plánujú podnikat' popri hlavnom zamestnaní.

Aký spôsob podnikania by ste preferovali?

Báza (2003) – respondenti, ktorí v priebehu nasledujúcich 12 mesiacoch uvažujú začať podnikat' – 214
 Báza (2002) – respondenti, ktorí v priebehu nasledujúcich 12 mesiacoch uvažujú začať podnikat' - 202

O podnikaní ako hlavnej pracovnej činnosti uvažujú v rovnakej miere muži a ženy. Medzi mužmi plánuje podnikat' v rámci hlavnej pracovnej činnosti 73% a medzi ženami 68%.

Porovnanie spôsobu podnikania podľa pohlavia (%)
Báza: 214 respondentov

Pohlavie	hlavná pracovná činnosť	popri zamestnaní	nevie
TOTAL	71,0	26,6	2,3
Muž	72,5	26,1	1,5
Žena	68,4	27,6	4,0

Podnikanie ako hlavnú pracovnú činnosť plánujú častejšie ako ostatní použiť respondenti s vysokoškolským vzdelaním (80%), respondenti bývajúci v Košickom kraji (86%), respondenti bývajúci v mestách s viac ako 100 tisíc obyvateľmi (81%), dôchodcovia (81%) a nezamestnaní (87%). V ostatných sociálno-demografických kategóriách sme vzhľadom na veľkosť vzorky nezaznamenali štatisticky významné rozdiely.

Porovnanie spôsobu podnikania podľa vzdelania (%)
Báza: 214 respondentov

vzdelanie	hlavná pracovná činnosť	popri zamestnaní	nevie
TOTAL	71,0	26,6	2,3
základné	68,4	31,6	0,0
vyučení bez maturity	70,6	25,5	3,9
stredoškolské	69,1	30,9	0,0
vysokoškolské	80,0	16,0	4,0

Podnikateľ popri zamestnaní plánujú častejšie ako ostatní respondenti bývajúci v Banskobystrickom kraji (39%), respondenti bývajúci v Nitrianskom kraji (35%), respondenti bývajúci v najmenších sídlach s menej ako 2 tisíc obyvateľmi (36%), kvalifikovaní robotníci (37%), zamestnanci so stredoškolskou odbornosťou (44%), respondenti s príjmami od 12 000 do 15 999 Sk (36%).

Porovnanie spôsobu podnikania podľa veku (%)

Báza: 214 respondentov

veková kategória	hlavná pracovná činnosť	popri zamestnaní	nevie
TOTAL	71,0	26,6	2,3
18 – 29 rokov	71,1	25,6	3,3
30 – 39 rokov	65,5	30,9	3,6
40 – 49 rokov	75,0	25,0	0,0
50 – 59 rokov	76,5	23,5	0,0
60 – 64 rokov	75,0	25,0	0,0

Porovnanie spôsobu podnikania podľa krajov (%)

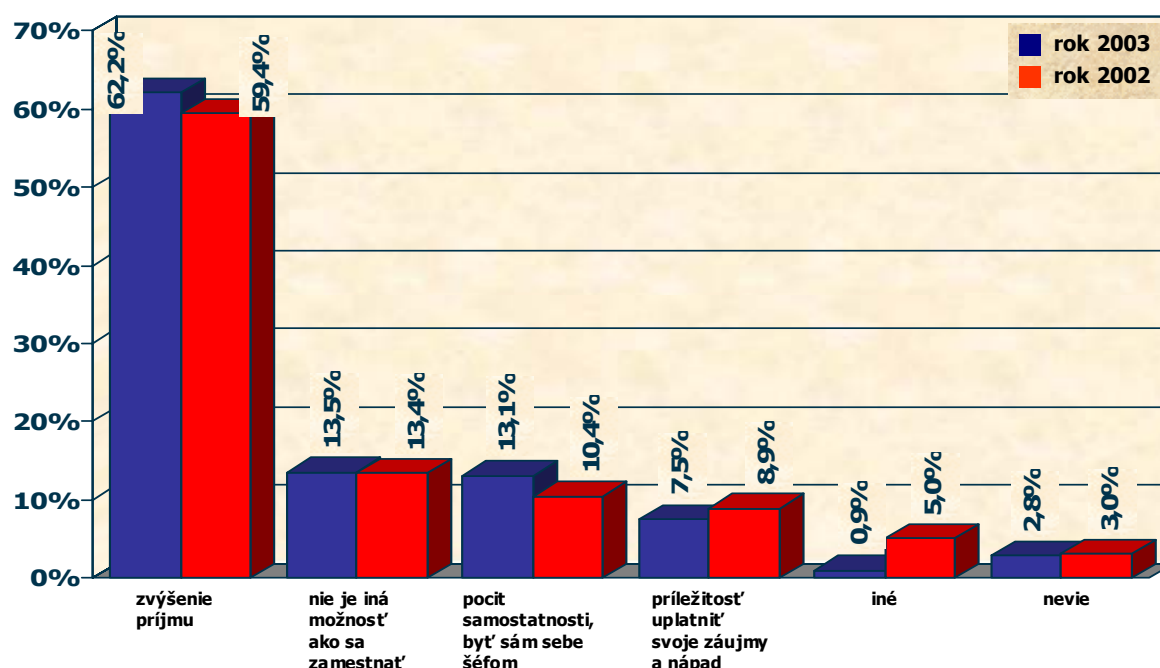
Báza: 214 respondentov

kraj	hlavná pracovná činnosť	popri zamestnaní	nevie
TOTAL	71,0	26,6	2,3
Bratislavský	70,8	20,8	8,3
Trnavský	66,7	33,3	0,0
Trenčiansky	67,9	32,1	0,0
Nitriansky	64,5	35,0	0,0
Žilinský	78,6	14,3	7,1
Banskobystrický	56,5	39,1	4,4
Prešovský	75,0	25,0	0,0
Košický	86,2	13,8	0,0

6 Hlavný dôvod pre začatie podnikania

Hlavným motívom pre samostatné podnikanie je zvýšenie príjmu. Tento dôvod uviedli takmer dve tretiny (62%) respondentov. 14% respondentov uviedlo, že samostatné podnikanie bude pre nich jedinou možnosťou zamestnať sa. 13% respondentov motivuje možnosť byť sám sebe šéfom a 8% vidí v podnikaní príležitosť uplatniť svoje nápady. V porovnaní s minuloročným prieskumom sa motívy záujmu o podnikanie významnejšie nezmenili.

Hlavný dôvod pre začatie podnikania
možnosť jednej odpovede

Báza (2003) – respondenti, ktorí v priebehu nasledujúcich 12 mesiacoch uvažujú začať podnikat' – 214
 Báza (2002) – respondenti, ktorí v priebehu nasledujúcich 12 mesiacoch uvažujú začať podnikat' - 202

Zvýšenie príjmu ako hlavný dôvod pre začatie podnikania uvádzali častejšie ako ostatní respondenti vo veku 30-39 rokov (73%), respondenti vo veku 50-59 rokov (71%), respondenti bývajúci v Trnavskom kraji (81%), nekvalifikovaní robotníci (72%), nepracujúci dôchodcovia, respondenti s príjmami 8 000 – 9 999 Sk (71%), respondenti s príjmami 10 000-11 999 Sk (71%).

Porovnanie dôvodov pre podnikanie podľa pohlavia (%)
Báza: 214 respondentov

Pohlavie	zvýšenie príjmu	nebola iná možnosť zamestnania	byť sám sebe šéfom	možnosť uplatniť záujmy	nevie
TOTAL	62,2	13,6	13,1	7,5	2,8
Muž	64,5	13,0	14,5	5,8	2,2
Žena	57,9	14,5	10,5	10,5	4,0

Nedostatok iných pracovných príležitostí ako hlavný dôvod podnikania uvádzali častejšie ako ostatní respondenti vo veku 40-49 rokov (27%), respondenti so základným vzdelaním (26%), respondenti bývajúci v Košickom kraji (34%), respondenti bývajúci v mestách s viac ako 100 tisíc obyvateľmi (24%), nezamestnaní (27%).

Porovnanie dôvodov pre podnikanie podľa vzdelania (%)
Báza: 214 respondentov

vzdelanie	zvýšenie príjmu	nebola iná možnosť zamestnania	byť sám sebe šéfom	možnosť uplatniť záujmy	nevie
TOTAL	62,2	13,6	13,1	7,5	2,8
základné	52,6	26,3	10,5	5,3	5,3
vyučení bez maturity	63,7	9,8	15,7	5,9	3,9
stredoškolské	64,7	17,7	7,4	8,8	1,5
vysokoškolské	56,0	8,0	20,0	12,0	0,0

Možnosť byť sám sebe šéfom ako dôvod pre podnikanie uvádzali častejšie ako ostatní respondenti vo veku 60-64 rokov (25%), respondenti s vysokoškolským vzdelaním (20%), respondenti bývajúci v Prešovskom kraji (21%), respondenti bývajúci v obciach s 2-4 tisíc obyvateľmi (27%), nekvalifikovaní robotníci (21%), zamestnanci so samostatnou zodpovednosťou (21%).

Porovnanie dôvodov pre podnikanie podľa veku (%)
Báza: 214 respondentov

veková kategória	zvýšenie príjmu	nebola iná možnosť zamestnania	byť sám sebe šéfom	možnosť uplatniť záujmy	nevie
TOTAL	62,2	13,6	13,1	7,5	2,8
18 – 29 rokov	58,9	10,0	17,8	10,0	2,2
30 – 39 rokov	72,7	10,9	5,5	5,5	5,5
40 – 49 rokov	54,2	27,1	12,5	6,3	0,0
50 – 59 rokov	70,6	5,9	11,8	5,9	0,0
60 – 64 rokov	50,0	0,0	25,0	0,0	25,0

Možnosť uplatniť svoje záujmy uvádzali častejšie ako ostatní respondenti s vysokoškolským vzdelaním (12%), respondenti bývajúci v Bratislavskom (13%), Nitrianskom (13%) kraji, študenti (18%), ženy v domácnosti (13%).

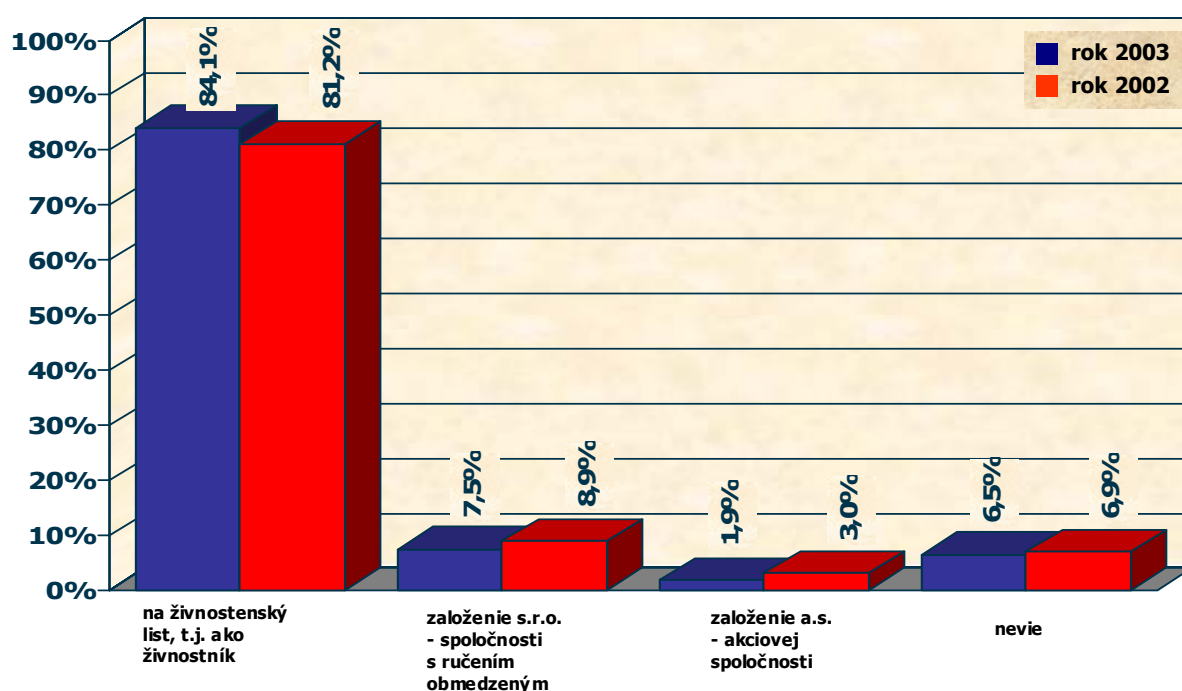
Porovnanie dôvodov pre podnikanie podľa krajov (%)
Báza: 214 respondentov

kraj	zvýšenie príjmu	nebola iná možnosť zamestnania	byť sám sebe šéfom	možnosť uplatniť záujmy	nevie
TOTAL	62,2	13,6	13,1	7,5	2,8
Bratislavský	58,3	4,2	16,7	12,5	8,3
Trnavský	81,5	7,4	7,4	3,7	0,0
Trenčiansky	64,3	14,3	17,8	0,0	3,6
Nitriansky	67,7	6,5	12,9	12,9	0,0
Žilinský	64,3	14,3	14,3	7,1	0,0
Banskobystrický	60,9	13,0	13,0	8,7	4,4
Prešovský	54,2	12,5	20,8	4,2	4,2
Košický	44,8	34,5	3,5	10,3	3,5

7 Právna forma podnikania

Výrazná väčšina respondentov, ktorí deklarovali záujem o podnikanie plánuje podnikateľ formou živnostenského listu (84%), založiť spoločnosť s ručením obmedzeným uvažuje 8% týchto respondentov a formou akciovej spoločnosti plánujú podnikateľ 2% týchto respondentov. Právnu formu svojho budúceho podnikania nevedelo uviesť 5% respondentov, ktorí deklarovali záujem do 12 mesiacov začať podnikateľ. V porovnaní s minuloročným prieskumom sa plánované zastúpenie jednotlivých právnych foriem podnikania nezmenilo.

Právna forma podnikania

Báza (2003) – respondenti, ktorí v priebehu nasledujúcich 12 mesiacoch uvažujú začať podnikateľ – 214
 Báza (2002) – respondenti, ktorí v priebehu nasledujúcich 12 mesiacoch uvažujú začať podnikateľ - 202

Podnikanie formou **živnostenského listu** by si zvolili častejšie ako ostatní respondenti vo veku 30-39 rokov (93%), respondenti bývajúci v Prešovskom kraji (92%), kvalifikovaní robotníci (100%), respondenti s príjmom 10 000–11 999 Sk (91%). Z hľadiska ostatných sociálno-demografických kategórií sme vzhľadom k veľkosti vzorky nezaznamenali štatisticky významné rozdiely.

Porovnanie plánovanej právnej formy podnikania podľa pohlavia (%)
Báza: 214 respondentov

Pohlavie	živnost. list	s.r.o.	a.s.	iné	nevie
TOTAL	84,1	7,5	1,9	1,4	5,1
Muž	87,0	7,3	0,7	2,2	2,9
Žena	79,0	7,9	4,0	0,0	9,2

Podnikanie formou **spoločnosti s ručením obmedzeným** plánujú využiť častejšie ako ostatní respondenti vo veku 50-59 rokov (17%), respondenti vo veku 60-64 rokov (25%), respondenti s vysokoškolským vzdelaním (20%), respondenti bývajúci v Bratislavskom kraji (17%), respondenti bývajúci v mestách s viac ako 100 tisíc obyvateľmi (24%), zamestnanci so samostatnou odbornosťou (21%), zamestnanci vo vedúcej funkcii (33%), nepracujúci dôchodcovia (19%) a študenti (18%).

Porovnanie plánovanej právnej formy podnikania podľa vzdelania (%)
Báza: 214 respondentov

vzdelanie	živnost. list	s.r.o.	a.s.	iné	nevie
TOTAL	84,1	7,5	1,9	1,4	5,1
základné	84,2	10,5	5,3	0,0	0,0
vyučení bez maturity	87,3	3,9	2,9	1,0	4,9
stredoškolské	83,8	7,4	0,0	1,5	7,4
vysokoškolské	72,0	20,0	0,0	4,0	4,0

Podnikanie formou **akciovej spoločnosti** plánujú využiť častejšie ako ostatní respondenti vo veku 50-59 rokov (6%), respondenti bývajúci v Banskobystrickom kraji (9%), ženy v domácnosti (6%). Z hľadiska ostatných sociálno-demografických kategórií sme vzhľadom k veľkosti vzorky nezaznamenali štatisticky významné rozdiely.

Porovnanie plánovanej právnej formy podnikania podľa veku (%)
Báza: 214 respondentov

veková kategória	živnost. list	s.r.o.	a.s.	iné	nevie
TOTAL	84,1	7,5	1,9	1,4	5,1
18 – 29 rokov	82,2	6,7	3,3	1,1	6,7
30 – 39 rokov	92,7	3,6	0,0	0,0	3,6
40 – 49 rokov	85,4	8,3	0,0	4,2	2,1
50 – 59 rokov	70,6	17,7	5,9	0,0	5,9
60 – 64 rokov	50,0	25,0	0,0	0,0	25,0

Porovnanie plánovanej právnej formy podnikania podľa krajov (%)

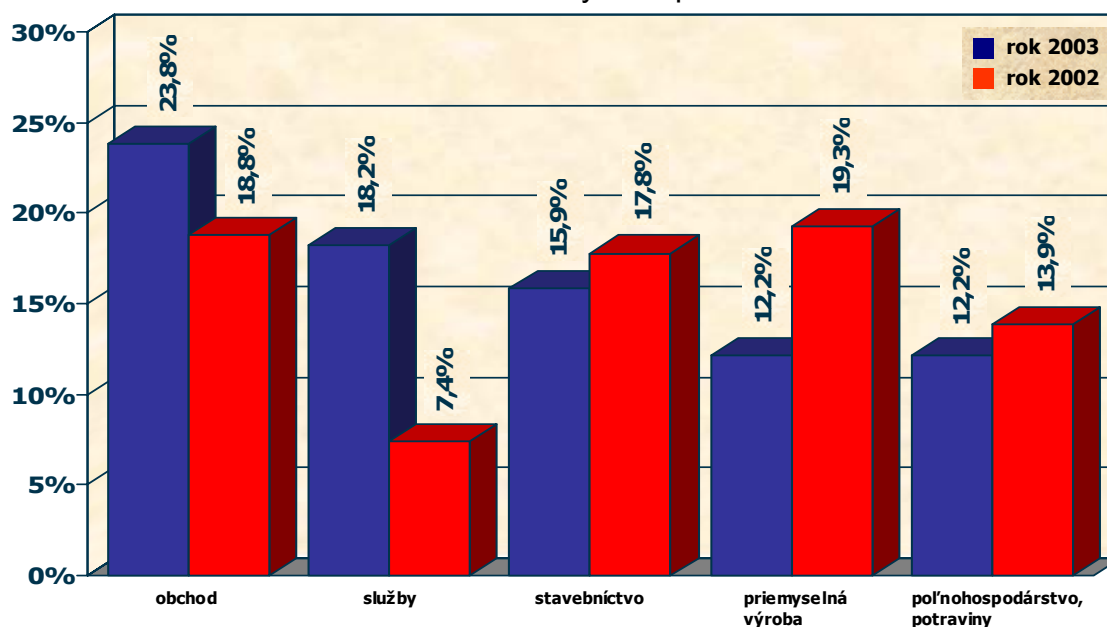
Báza: 214 respondentov

kraj	živnost. list	s.r.o.	a.s.	iné	nevie
TOTAL	84,1	7,5	1,9	1,4	5,1
Bratislavský	70,8	16,7	0,0	0,0	12,5
Trnavský	81,5	11,1	0,0	0,0	7,4
Trenčiansky	85,7	0,0	3,6	3,6	7,1
Nitriansky	90,3	6,5	0,0	3,2	0,0
Žilinský	82,1	3,6	3,6	0,0	10,7
Banskobystrický	82,6	8,7	8,7	0,0	0,0
Prešovský	91,7	4,2	0,0	4,2	0,0
Košický	86,2	10,3	0,0	0,0	3,5

8 Plánovaný sektor pre podnikanie

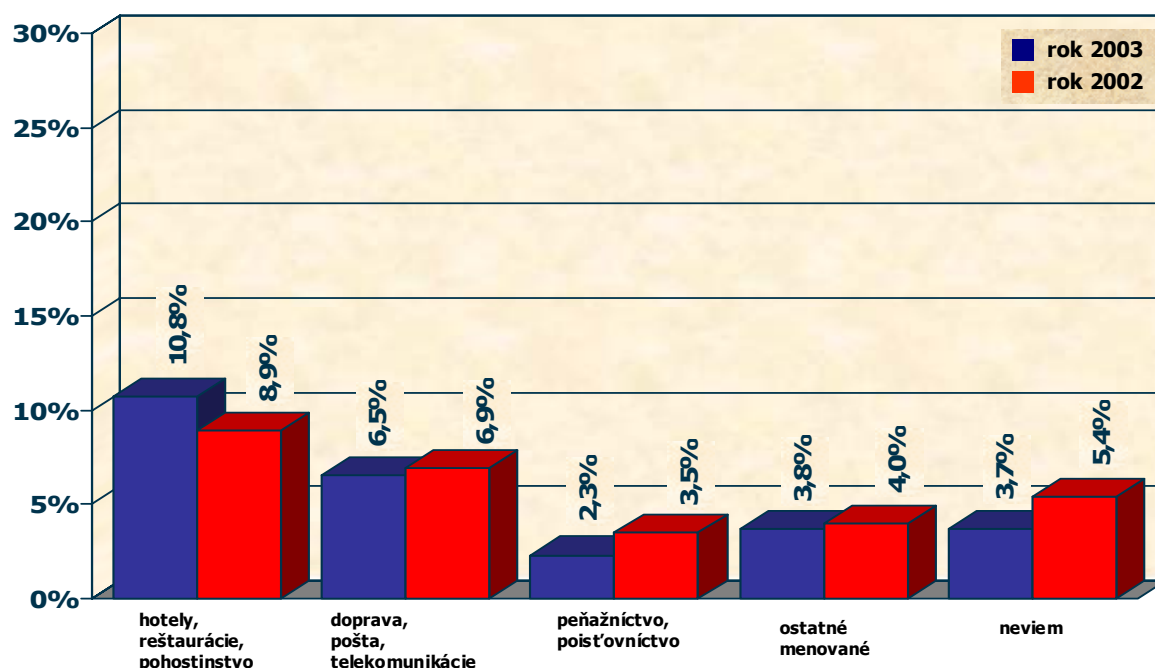
Potenciálni podnikatelia plánujú najčastejšie podnikat' v sektore obchodu alebo služieb. Záujem o sektor obchodu sa medziročne zvýšil o 5 bodov. V sektore služieb plánuje podnikat' 18% potenciálnych podnikateľov (medziročné zvýšenie záujmu o 11 bodov). V sektore stavebníctva plánuje podnikat' 16% potenciálnych podnikateľov (medziročný pokles o 2 body), v priemyselnej výrobe 12% potenciálnych podnikateľov (medziročný pokles 7 bodov), v poľnohospodárstve 12% respondentov (medziročný pokles o 2 body), v sektore reštauračných a hotelových služieb 11% potenciálnych podnikateľov (medziročný nárast o 2 body).

Plánovaný sektor na podnikanie
možnosť viacerých odpovedí

Báza (2003) – respondenti, ktorí v priebehu nasledujúcich 12 mesiacoch uvažujú začať podnikat' – 214
Báza (2002) – respondenti, ktorí v priebehu nasledujúcich 12 mesiacoch uvažujú začať podnikat' - 202

Plánovaný sektor na podnikanie - pokračovanie možnosť viacerých odpovedí

Báza (2003) – respondenti, ktorí v priebehu nasledujúcich 12 mesiacoch uvažujú začať podnikat' – 214
 Báza (2002) – respondenti, ktorí v priebehu nasledujúcich 12 mesiacoch uvažujú začať podnikat' - 202

V sektore obchodu majú záujem podnikat' častejšie ako ostatní ženy (30%), respondenti vo veku 50-59 rokov (29%), respondenti bývajúci v Bratislavskom (33%), Nitrianskom (32%) kraji, zamestnanci vo vedúcej funkcii (67%), ženy v domácnosti (31%), nezamestnaní (31%), respondenti s príjmom 10 000-11 999 Sk (39%).

Porovnanie plánovaného sektoru na podnikanie podľa pohlavia (%) Báza: 214 respondentov

Pohlavie	obchod	služby	stavebníctvo	priem. výroba	poľnohospo dárstvo
TOTAL	23,8	18,2	15,9	12,2	12,2
Muž	20,3	15,2	21,7	14,5	10,9
Žena	30,3	23,7	5,3	7,9	14,5

V sektore služieb plánujú podnikat' častejšie ako ostatní respondenti vo veku 40-49 rokov (27%), respondenti so základným vzdelaním (26%), respondenti s vysokoškolským vzdelaním (31%), respondenti bývajúci v Trenčianskom kraji (25%), zamestnanci so stredoškolskou odbornosťou (35%), zamestnanci so samostatnou zodpovednosťou (42%), zamestnanci vo vedúcej funkcii (33%).

Porovnanie plánovaného sektoru na podnikanie podľa vzdelania (%)

Báza: 214 respondentov

vzdelanie	obchod	služby	stavebníctvo	priem. výroba	poľnohospodárstvo
TOTAL	23,8	18,2	15,9	12,2	12,2
základné	0,0	26,3	15,8	36,8	10,5
vyučení bez maturity	25,5	9,8	21,6	11,8	19,6
stredoškolské	27,9	23,5	8,8	5,9	5,9
vysokoškolské	24,0	32,0	12,0	12,0	0,0

V sektore stavebníctva plánujú podnikat' častejšie ako ostatní muži (22%), respondenti vo veku 30-39 rokov (24%), respondenti vo veku 60-64 rokov (25%), respondenti so stredoškolským vzdelaním bez maturity (22%), respondenti bývajúci v Žilinskom (36%), Banskobystrickom (22%), Prešovskom kraji (21%), respondenti bývajúci v obciach s 2-4 tisíc obyvateľmi (27%), nekvalifikovaní robotníci (21%), kvalifikovaní robotníci (24%), zamestnanci vo vedúcej funkcii (33%), respondenti s príjmom nad 16 000 Sk (23%).

Porovnanie plánovaného sektoru na podnikanie podľa veku (%)**Báza: 214 respondentov**

veková kategória	obchod	služby	stavebníctvo	priem. výroba	poľnohospodárstvo
TOTAL	23,8	18,2	15,9	12,2	12,2
18 – 29 rokov	24,4	12,2	11,1	8,9	8,9
30 – 39 rokov	27,3	20,0	23,6	12,7	9,1
40 – 49 rokov	18,8	27,1	16,7	16,7	14,6
50 – 59 rokov	29,4	23,5	11,8	17,7	17,7
60 – 64 rokov	0,0	0,0	25,0	0,0	75,0

V sektore priemyselnej výroby plánujú podnikat' častejšie ako ostatní respondenti vo veku 50-59 rokov (18%), respondenti so základným vzdelaním (37%), respondenti bývajúci v Prešovskom kraji (25%), respondenti bývajúci v mestách s 20-99 tisíc obyvateľmi (19%), ženy v domácnosti (19%), respondenti s príjmom 12 000-15 999 Sk (19%).

V sektore poľnohospodárstva plánujú podnikat' častejšie ako ostatní respondenti vo veku 50-59 rokov (18%), respondenti vo veku 60-64 rokov (75%), respondenti so stredoškolským vzdelaním bez maturity (20%), respondenti bývajúci v obciach s menej ako 2 tisíc obyvateľmi (21%), nekvalifikovaní robotníci (21%), kvalifikovaní robotníci (20%), nepracujúci dôchodcovia (25%).

Porovnanie plánovaného sektoru na podnikanie podľa krajov (%)
Báza: 214 respondentov

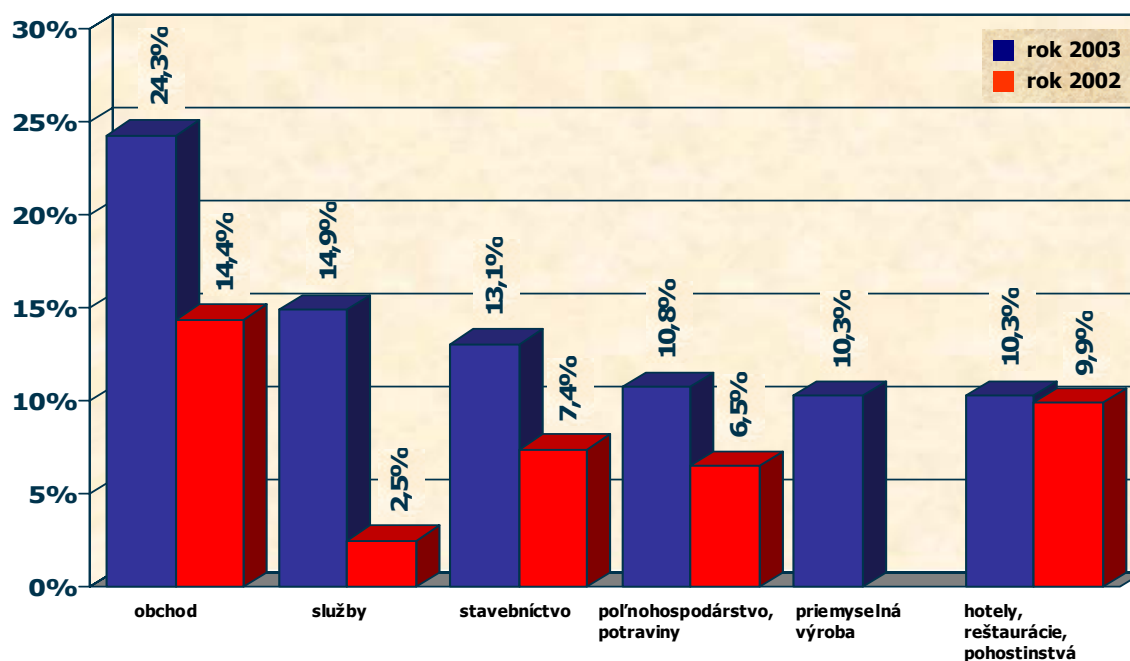
vzdelanie	obchod	služby	stavebníctvo	priem. výroba	poľnohospodárstvo
TOTAL	23,8	18,2	15,9	12,2	12,2
Bratislavský	33,3	20,8	12,5	4,2	12,5
Trnavský	14,8	18,5	7,4	14,8	11,1
Trenčiansky	25,0	25,0	7,1	10,7	10,7
Nitriansky	32,3	22,6	9,7	9,7	16,1
Žilinský	28,6	14,3	35,7	3,6	14,3
Banskobystrický	26,1	8,7	21,7	13,1	13,1
Prešovský	16,7	16,7	20,8	25,0	12,5
Košický	13,8	17,2	13,8	17,2	6,9

8.1 Konkrétne zameranie podnikania

Pri konkrétnom zameraní, v čom by chceli začať podnikat' budúci potenciálni podnikatelia sa odpovede z predchádzajúcej časti špecializovali do konkrétnejších oblastí, ale z väčšej časti kopírujú dané výsledky. Prvé miesto v konkrétnych oblastiach by patrilo obchodu, ďalej nasledujú služby a stavebníctvo. Z výsledkov vyplýva, že respondenti ešte presne nevedia, v čom konkrétne chcú podnikat' a vyjadrovali sa dosť všeobecne.

V porovnaní s predchádzajúcou otázkou v ktorej sa vyjadrovali potenciálni podnikatelia k sektorom svojho budúceho pôsobenia, pri konkretizácii svojej ďalšej činnosti nevedelo odpovedať výrazne viac respondentov. (Pri sektore to bolo 4% a pri konkretizácii činnosti 12%)

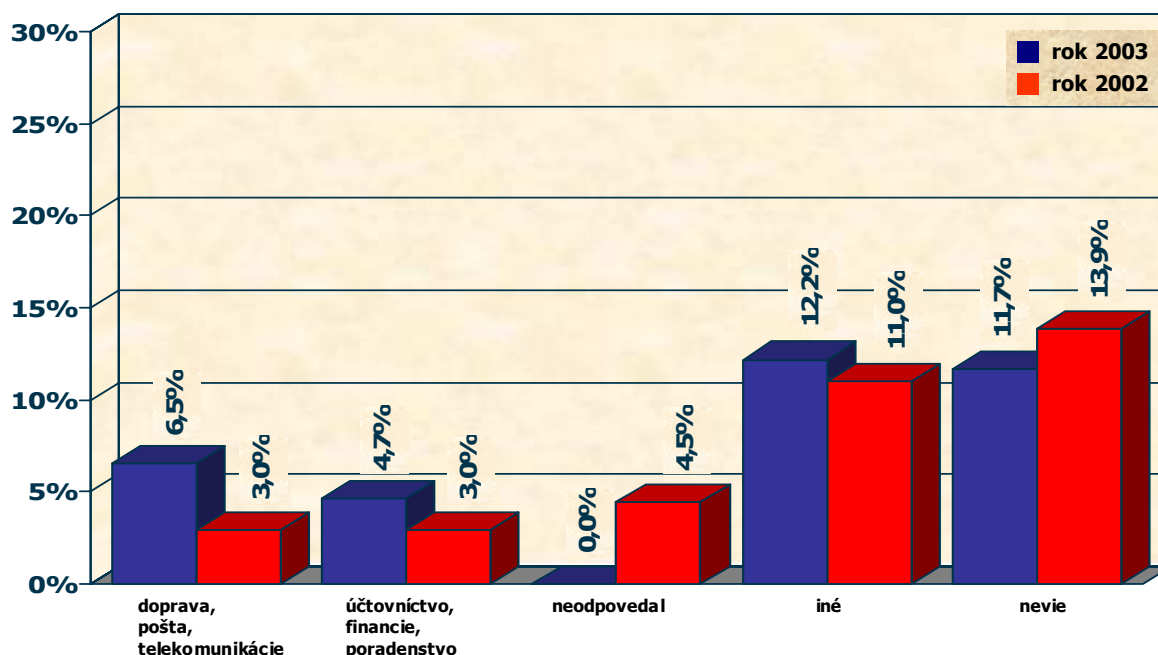
V akej oblasti plánujete konkrétne podnikat'?

Báza (2003) – respondenti, ktorí v priebehu nasledujúcich 12 mesiacoch uvažujú začať podnikat' – 214
 Báza (2002) – respondenti, ktorí v priebehu nasledujúcich 12 mesiacoch uvažujú začať podnikat' - 202

Výsledky poukazujú na to, že najväčšie percento potencionálnych respondentov sa rozhodne pre obchod. V tomto sektore by chceli podnikat' tak muži ako aj ženy. Potvrdilo sa, že by začali podnikat' v obchode najmä respondenti od 50 do 59 rokov (35%), ktorí dosiahli viac ako základné vzdelanie a častejšie pracujú vo vedúcej funkcii. Pochádzajú z Bratislavského (29%), Trnavského (30%) a Nitrianskeho kraja (32%). Ich osobný príjem je od 8 000 do 10 000 Sk (32%), ale často aj nad 16 000 Sk (32%). Ide o samostatne žijúcich ľudí, ale často aj o 4 členné domácnosti.

V akej oblasti plánujete konkrétne podnikat' - pokračovanie

Báza (2003) – respondenti, ktorí v priebehu nasledujúcich 12 mesiacoch uvažujú začať podnikat' – 214
 Báza (2002) – respondenti, ktorí v priebehu nasledujúcich 12 mesiacoch uvažujú začať podnikat' - 202

V sektore služieb plánujú podnikat' častejšie ako ostatní respondenti nad 40 rokov. Služby ako podnikateľskú aktivitu plánujú začať respondenti so základným (26%), no na druhej strane aj s vysokoškolským vzdelaním (24%). Z vysokoškolského vzdelania sú to častejšie respondenti humanitného smeru (75%). Ide o respondentov všetkých veľkostných typov sídiel, no najmä z Trenčianskeho (22%) a Košického kraja (24%). Opäť ide o respondentov, ktorí v súčasnosti pracujú vo vedúcej pozícii.

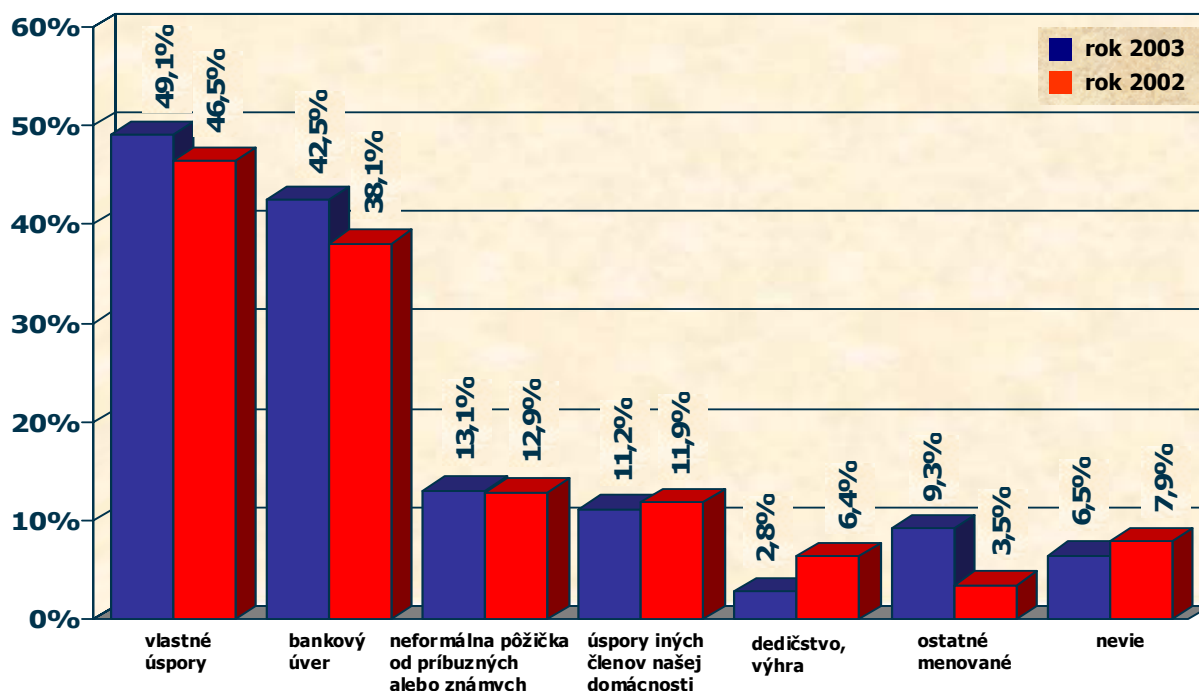
Stavebníctvo by si vybrali častejšie muži a to najmä od 30 do 39 rokov (26%), ale aj respondenti nad 60 rokov. Ide o respondentov zo všetkých krajov rovnomerne, no častejšie so stredoškolským vzdelaním (19%). Pochádzajú zo stredne veľkých miest od 20 000 do 100 000 obyvateľov a často pracujú ako kvalifikovaný robotníci či majstri (26%). Mesačný rodinný príjem sa pohybuje najčastejšie medzi 4 000 až 10 000 Sk.

9 Finančné zdroje na začatie podnikania

Potencionálni podnikatelia plánujú financovať svoje podnikanie kombináciou rôznych finančných zdrojov. Takmer polovica (49%) z nich plánuje použiť vlastné úspory, 43% chce požiadať o úver z banky. Ostatné možnosti už potencionálni podnikatelia plánujú použiť menej často, 13% z nich uvažuje o pôžičke od príbuzných alebo známych, 11% plánuje použiť úspory iných členov domácnosti, 3% plánujú použiť peniaze získané dedičstvom alebo výhrou a iné zdroje použije 9% týchto respondentov.

V porovnaní s minuloročným prieskumom sa o 3 body zvýšil podiel potencionálnych podnikateľov, ktorí plánujú použiť vlastné úspory a o 5 bodov podiel respondentov, ktorí plánujú využiť bankový úver a rovnako o 5 bodov vzrástlo použitie iných zdrojov. Naopak, o 3 body poklesol podiel tých, čo plánujú použiť dedičstvo alebo výhru.

S akými finančnými zdrojmi plánujete začať podnikanie?
možnosť viacerých odpovedí

Báza (2003) – respondenti, ktorí v priebehu nasledujúcich 12 mesiacoch uvažujú začať podnikáť – 214
Báza (2002) – respondenti, ktorí v priebehu nasledujúcich 12 mesiacoch uvažujú začať podnikáť - 202

Použitie **vlastných úspor** na začiatok podnikania plánujú častejšie ako ostatní respondenti vo veku 50-59 rokov (71%), respondenti s vysokoškolským vzdelaním (72%), respondenti bývajúci v Trnavskom (59%), Prešovskom kraji (63%), respondenti bývajúci v mestách s 20-99 tisíc obyvateľmi (57%), kvalifikovaní robotníci (63%), zamestnanci so stredoškolskou odbornosťou (65%), zamestnanci so samostatnou zodpovednosťou (79%), zamestnanci vo vedúcej funkcii (100%), respondenti s príjmom 12 000-15 999 Sk (68%), respondenti s príjmami 16 000 Sk a viac (55%).

Porovnanie použitia finančných zdrojov podľa pohlavia (%)
Báza: 214 respondentov

Pohlavie	vlastné úspory	bankový úver	neformálna pôžička	úspory členov domácnosti	dedičstvo, výhra	dotácia od štátu	nevie
TOTAL	49,1	42,5	13,1	11,2	2,8	1,4	6,5
Muž	50,0	39,9	11,6	10,1	2,2	1,4	6,5
Žena	47,4	47,4	15,8	13,2	4,0	2,6	6,6

Bankový úver na začatie podnikania plánujú použiť častejšie ako ostatní respondenti vo veku 18-29 rokov (50%), respondenti bývajúci v Žilinskom (54%), Prešovskom (50%), Košickom kraji (55%), respondenti bývajúci v obciach s 2-4 tisíc obyvateľmi (63%), respondenti bývajúci v obciach s 5-19 tisíc obyvateľmi (51%), študenti (53%), ženy v domácnosti (63%).

Porovnanie použitia finančných zdrojov podľa veku (%)
Báza: 214 respondentov

Vekové kategórie	vlastné úspory	bankový úver	neformálna pôžička	úspory členov domácnosti	dedičstvo, výhra	dotácia od štátu	nevie
TOTAL	49,1	42,5	13,1	11,2	2,8	1,4	6,5
18 – 29 rokov	40,0	50,0	16,7	7,8	1,1	2,2	5,6
30 – 39 rokov	56,4	36,4	5,5	9,1	5,5	0,0	9,1
40 – 49 rokov	52,1	41,7	10,4	14,6	2,1	2,1	4,2
50 – 59 rokov	70,6	35,3	17,6	29,4	5,9	0,0	5,9
60 – 64 rokov	25,0	0,0	50,0	0,0	0,0	0,0	25,0

Financovať svoje podnikanie prostredníctvom **neformálnej pôžičky** od príbuzných alebo známych plánujú častejšie ako ostatní respondenti vo veku 60-64 rokov (50%),

respondenti so základným vzdelaním (21%), respondenti s vysokoškolským vzdelaním (28%), respondenti bývajúci v Bratislavskom (25%), respondenti bývajúci v mestách s viac ako 100 tisíc obyvateľmi (38%), nekvalifikovaní robotníci (21%), nepracujúci dôchodcovia (25%), študenti (24%).

Porovnanie použitia finančných zdrojov podľa vzdelania (%)
Báza: 214 respondentov

Vzdelanie	vlastné úspory	bankový úver	neformálna pôžička	úspory členov domácnosti	dedičstvo, výhra	dotácia od štátu	nevie
TOTAL	49,1	42,5	13,1	11,2	2,8	1,4	6,5
základné	47,4	47,4	21,1	26,3	0,0	0,0	0,0
vyučení bez maturity	46,1	45,1	9,8	8,8	2,0	1,0	9,8
stredoškolské	45,6	44,1	10,3	11,8	5,9	1,5	5,9
vysokoškolské	72,0	24,0	28,0	8,0	0,0	4,0	0,0

Porovnanie použitia finančných zdrojov podľa krajov (%)
Báza: 214 respondentov

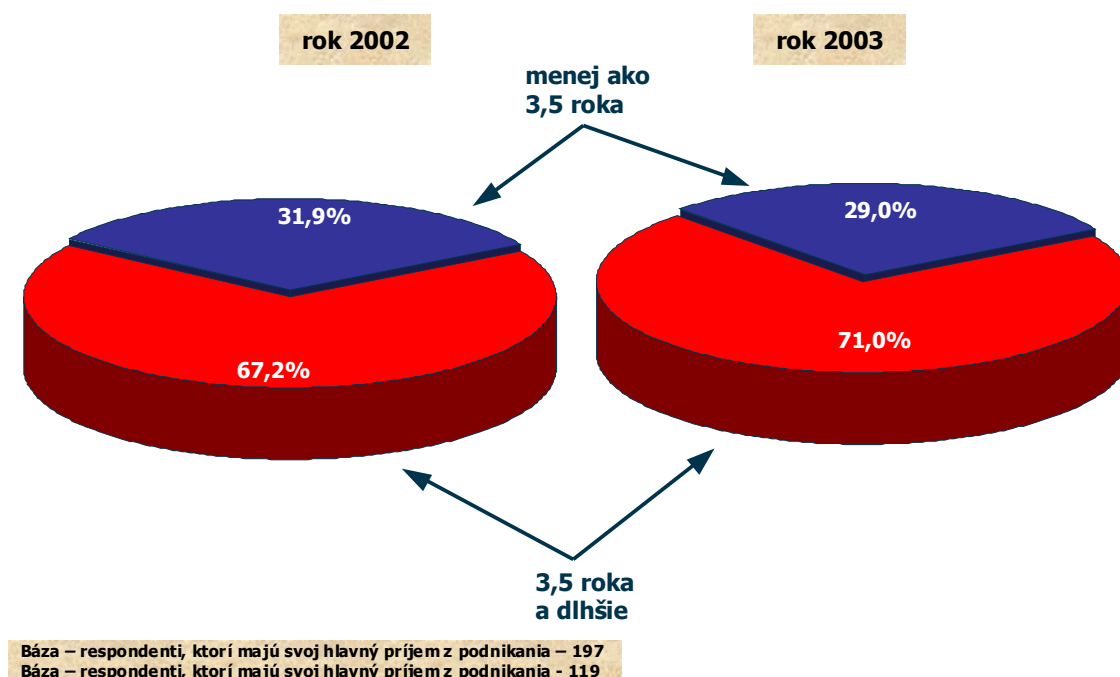
Vzdelanie	vlastné úspory	bankový úver	neformálna pôžička	úspory členov domácnosti	dedičstvo, výhra	dotácia od štátu	nevie
TOTAL	49,1	42,5	13,1	11,2	2,8	1,4	6,5
Bratislavský	41,7	45,8	25,0	4,2	0,0	4,2	8,3
Trnavský	59,3	33,3	18,5	18,5	11,1	0,0	7,4
Trenčiansky	50,0	28,6	3,6	17,9	0,0	0,0	0,0
Nitriansky	48,4	41,9	6,5	6,5	3,2	3,2	6,5
Žilinský	39,3	53,6	10,7	10,7	0,0	0,0	10,7
Banskobystrický	34,8	30,4	17,4	13,4	4,4	0,0	13,0
Prešovský	62,5	50,0	8,3	16,7	4,2	0,0	0,0
Košický	55,2	55,2	17,2	3,5	0,0	0,0	6,9

10 Časový horizont podnikania

Zo súčasných podnikateľov podniká dlhšie ako 3,5 roka 71% a menej ako 3,5 roka 29%. V porovnaní s minuloročným prieskumom mierne narástol o 3 bodov podiel tých, ktorí podnikajú viac ako 3,5 roka. Čo znamenalo na druhej strane pokles tých,

ktorý podnikajú menej ako 3,5 roka. Na základe výsledkov možno konštatovať, že sa tento pomer v medziročnom hodnotení nezmenil.

Porovnanie súčasných podnikateľov podľa dĺžky podnikateľskej aktivity

Podnikatelia, ktorí sú aktívny menej ako 3,5 roka sú prevažne ženy (38%) a najmä mladší ľudia, vo veku od 18 do 29 rokov (61%). Ostatné vekové kategórie sú na úrovni priemeru. Z hľadiska vzdelania nevidno výraznejšie rozdiely, no v prípade vysokoškolákov sú to pomerne častejšie školy technického smeru (36%). Prevažujú respondenti Prešovského (35%), Košického kraja (35%), ale nadpriemerne zastúpený sú aj respondenti Žilinského (35%) a Banskobystrického kraja (39%). Väčšinou ide o väčšie mestá od 2 000 do 100 000 obyvateľov, menej častejšie najmenšie typy sídiel do 2 000 obyvateľov. Košice a Bratislava sú na úrovni priemeru. Podnikatelia s aktivitami do 3,5 roka majú častejšie nižší osobný príjem do 8 000 Sk (38%). Najčastejšie podnikajú respondenti, ktorí žijú v domácnosti 3 členovia.

Naopak podnikatelia, ktorý v podnikateľskej sfére operujú dlhšie, nad 3,5 roka, sú častejšie stredné vekové kategórie od 40 do 49 rokov (88%). Títo respondenti sú najmenej častejšie so základným vzdelaním. Z vysokoškolského vzdelania prevládajú ekonomické a prírodovedecké smery. Podľa rozdelenia krajov nevidno výraznejšie rozdiely. Najčastejšie sú zastúpené najmenšie typy sídiel do 2 000 obyvateľov, menej častejšie ostatné typy sídiel. Respondenti dosahujú najčastejšie osobný mesačný príjem od 12 000 do 15 999 Sk (približne 89%).

Porovnanie časového horizontu podnikania podľa pohlavia (%)
Báza: 197 respondentov

Pohlavie	Menej ako 3,5 roka	Viac ako 3,5 roka		1 – 2 roky	9 – 10 rokov
TOTAL	28,9	70,6		22,8	20,3
Muž	24,8	74,4		20,3	22,6
Žena	37,5	62,5		28,1	15,6

Časový horizont podnikania podľa vzdelania (%)
Báza: 197 respondentov

Vzdelanie	Menej ako 3,5 roka	Viac ako 3,5 roka		1 – 2 roky	9 – 10 rokov
TOTAL	28,9	70,6		22,8	20,3
základné	100,0	75,0		0,0	0,0
stredoškolské bez maturity	27,4	90,0		25,0	17,9
stredoškolské s maturitou	31,8	100,0		24,2	16,7
vysokoškolské	26,1	63,6		17,4	30,4

Najčastejšie podnikatelia, ktorý sa vyjadrili, že podnikajú menej ako 3,5 roka, sú takí ktorí svoju podnikateľskú činnosť otvorili len v poslednom prípade v posledných 2 rokoch. Prevažujú najmä ženy a to hlavne mladé ženy do 29 rokov (53%). Majú viac ako základné vzdelanie a pochádzajú častejšie z východu Slovenska či Banskobystrického kraja (30%). Prevažujú obce od 2 000 do 20 000 obyvateľov, podpriemerne sú zastúpené naopak najmenšie typy sídiel do 2 000 obyvateľov (19%) ale aj najväčšie typy sídiel nad 100 000 obyvateľov (16%). Žijú v domácnosti, kde sú najčastejšie 3 členovia alebo tiež častejšie sa vyskytuje aj 7 členná domácnosť (50%).

Časový horizont podnikania podľa veku (%)
Báza: 197 respondentov

Veková kategória	Menej ako 3,5 roka	Viac ako 3,5 roka		1 – 2 roky	9 – 10 rokov
TOTAL	28,9	70,6		22,8	20,3
18 – 29 rokov	61,1	38,9		52,8	2,8
30 – 39 rokov	31,9	68,1		21,7	17,4
40 – 49 rokov	12,1	87,9		12,1	27,3
50 – 59 rokov	23,8	71,4		14,3	28,6
60 – 64 rokov	0,0	100,0		0,0	60,0

Z podnikateľov, ktorí podnikajú už viac ako 3,5 roka, až 20% tvoria dlhodobejší podnikatelia, od 9 do 10 rokov. Prevažujú najstaršie vekové kategórie nad 60 rokov (60%) Najčastejšie sú to respondenti s vysokoškolským vzdelaním (30%), a to hlavne humanitného a ekonomického smeru. Menej častejšie sú to respondenti s technickým zameraním. Pochádzajú najmä z Trnavského kraja (47%). Menej častejšie sú z Nitrianskeho, Banskobystrického či Košického kraja. Ostatné kraje sú na úrovni priemeru. Podľa typu sídiel sú podpriemerne zastúpené najväčšie typy sídiel nad 100 000 obyvateľov.

Porovnanie časového horizontu podnikania podľa krajov(%)
Báza: 197 respondentov

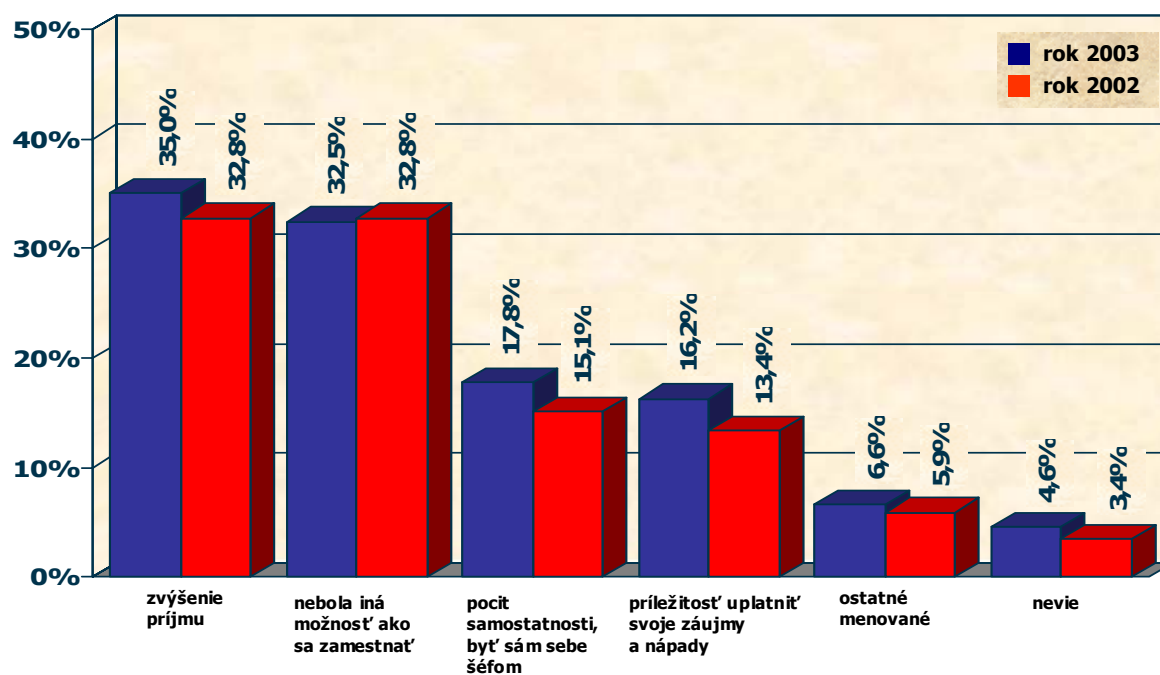
Časový horizont	Menej ako 3,5 roka	Viac ako 3,5 roka		1 – 2 roky	9 – 10 rokov
TOTAL	28,9	70,6		22,8	20,3
Bratislavský	25,0	72,5		22,5	20,0
Trnavský	0,0	100,0		0,0	47,1
Trenčiansky	28,6	71,4		19,1	23,8
Nitriansky	26,3	73,7		15,8	10,5
Žilinský	35,5	64,5		25,8	19,4
Banskobystrický	39,1	60,9		30,4	8,7
Prešovský	34,5	65,5		31,0	24,1
Košický	35,3	64,7		29,4	11,8

V Bratislavskom kraji prevažujú podnikatelia, ktorí sú aktívny už viac ako 9 rokov. Silnou kategória sa javia už aj podnikatelia, ktorá začali svoju činnosť v poslednom či posledných 2 rokoch. V Trnavskom kraji prevažujú 9 až 12 ročný aktívny podnikatelia. Naopak v Trenčianskom kraji sú to častejšie podnikatelia, ktorí sú aktívny do 4 rokov, ale opäť aj stabilný 9 až 10-ročný podnikatelia. Nitriansky kraj má najsilnejšie zastúpenie podnikateľov, ktorí nepodnikajú dlhšie ako 3-4 roky. Silné zastúpenie novodobejších podnikateľov do 2 rokov je v Banskobystrickom, Prešovskom a Košickom kraji. Podobná situácia je aj v Žilinskom kraji.

11 Dôvody začatia podnikania

Dvomi najčastejšími motívmi pre začatie podnikania boli pre súčasných podnikateľov zvýšenie príjmu (35%) a nebola iná možnosť sa zamestnať (33%). Pocit samostatnosti, potreba byť sám sebe šéfom motivovala 18% súčasných podnikateľov a možnosť uplatniť svoje záujmy 16% podnikateľov. V porovnaní s minuloročným prieskumom sa deklarované motívy podnikateľov pre začatie podnikania nezmenili.

Dôvody začatia podnikania u súčasných podnikateľov

Báza – respondenti, ktorí majú svoj hlavný príjem z podnikania – 197
 Báza – respondenti, ktorí majú svoj hlavný príjem z podnikania - 119

„Dôvod zvýšenie príjmu“ uvádzali rovnako muži aj ženy. Častejšie to však uvádzali najmladší respondenti do 29 rokov (50%). Naopak najmenej to motivovalo respondentov vo vekovej kategórii od 50 do 59 rokov (iba 19%). Boli to respondenti, ktorí dosiahli vyššie než základné vzdelanie a z vysokoškolského vzdelania prevláda najmä humanitný smer (50%). Títo respondenti pochádzali častejšie z Trnavského (47%), z Nitrianskeho (42%) a Banskobystrického kraja (44%) a menej často zo Žilinského kraja (iba 23%). Boli to respondenti najčastejšie takí, ktorých osobný mesačný príjem bol od 8 000 do 10 000 SK (45%) ale aj takí, ktorí mali príjem väčší ako 16 000 Sk (46%). Zvyčajne samostatne žijúce osoby ale aj ide o rodiny, ktoré majú iba 2 členov.

Druhý najčastejší dôvod „**nebola iná možnosť ako sa zamestnať**“ uvádzali prevažne ženy staršie ako 50 rokov, naopak najmenej to boli najmladší respondenti do 29 rokov (iba 19%). Pochádzali častejšie z najmenších obcí do 2 000 obyvateľov (53%) a to hlavne z Trenčianskeho (38%), z Banskobystrického (39%) či Žilinského kraja (39%). Menej častejšie to boli sídla od 20 000 do 100 000 obyvateľov (iba 18%). Opäť to boli respondenti s vyšším ako základným vzdelaním. Výraznejšie sa prejavili slabšie príjmové osoby, kde osobný príjem je menší ako 7 999 Sk (50%), ale aj u príjmu od 10 000 do 11 999 Sk (63%). Tieto rodiny majú zväčša viac členov, a to najčastejšie 6 členov (50%).

„**Pocit samostatnosti**“ uvádzali menej častejšie ženy. Ide o respondentov s vyšším ako stredoškolským vzdelaním bez maturity, no menej častejšie ide o starších respondentov nad 50 rokov. Ostatné vekové kategórie sú približne na úrovni priemeru. Pochádzajú z obcí od 20 000 do 100 000 obyvateľov a to najmä z Bratislavského kraja (25%). Menej častejšie sú z Košického kraja (6%). Je to zvyčajne samostatne žijúca osoba, ktorá má osobný mesačný príjem dosť vysoký, je alebo je vyšší ako 16 000 Sk (29%).

Podnikanie ako **príležitosť uplatniť sa** uvádzali rovnako muži aj ženy. Ide najmä mladé vekové kategórie do 29 rokov. Ide o respondentov, ktorí dosiahli prinajmenšom stredoškolské vzdelanie. Z vysokoškolsky vzdelaných respondentov prevládajú takí, ktorí majú ukončenú VŠ technického smeru. Pochádzajú viac početných domácnosti, najčastejšie 6 členná domácnosť a to z Banskobystrického kraja (26%). Z hľadiska príjmu, či už osobného alebo domácnosti nevidno výraznejšie rozdiely.

Respondenti, ktorý nevedeli uviesť dôvod začatia podnikania boli tak aj muži, tak aj ženy. Išlo o respondentov do 50 rokov s vyšším ako základným vzdelaním. Pochádzajúci z Nitrianskeho, Žilinského a Košického kraja a to najmä z sídiel od 2- 5 tisíc obyvateľov. Rodina sa zvyčajne skladá až zo 7 členov a viac.

Porovnanie dôvodov začatia podnikania podľa pohlavia (%)
Báza: 197 respondentov

Pohlavie	zvýšenie príjmu	nebola iná možnosť zamestn.	pocit samostatnosti	príležitosť uplatniť záujmy	nevie
TOTAL	35,0	32,5	17,8	16,2	4,6
Muž	37,6	29,3	21,8	16,5	4,5
Žena	29,7	39,1	9,4	15,6	4,7

Ženy uvádzali najčastejšie ako dôvod začatia podnikania, že nemali inú možnosť zamestnať. Druhým dôvodom v poradí boli finančné dôvody. Naopak u mužov je poradie opačné.

Dôvody začatia podnikania podľa vzdelania (%)
Báza: 197 respondentov

Vzdelanie	zvýšenie príjmu	nebola iná možnosť zamestn.	pocit samostatnosti	príležitosť uplatniť záujmy	nevie
TOTAL	35,0	32,5	17,8	16,2	4,6
základné	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
stredoškolské bez maturity	36,9	33,3	9,5	17,9	7,1
stredoškolské s maturitou	30,3	36,4	22,7	15,2	3,0
vysokoškolské	39,1	26,1	26,1	15,2	2,2

Všetky spomínané najčastejšie dôvody uvádzali respondenti, ktorí dosiahli minimálny stredoškolské vzdelanie. Vysokoškolsky vzdelaní respondenti uvádzali najčastejšie zvýšenie príjmu ako dôvod podnikania. Stredoškolsky vzdelaní či už s alebo bez maturity okrem toho pomerne dosť často ešte uvádzali ako dôvod aj nemožnosť zamestnať sa.

Dôvody začatia podnikania podľa veku (%)
Báza: 197 respondentov

Veková kategória	zvýšenie príjmu	nebola iná možnosť zamestn.	pocit samostatnosti	príležitosť uplatniť záujmy	nevie
TOTAL	35,0	32,5	17,8	16,2	4,6
18 – 29 rokov	50,0	19,4	16,7	22,2	2,8
30 – 39 rokov	34,8	27,5	23,2	14,5	4,4
40 – 49 rokov	31,8	34,9	16,7	19,7	7,6
50 – 59 rokov	19,1	57,1	9,5	4,8	0,0
60 – 64 rokov	40,0	60,0	0,0	0,0	0,0

V Bratislavskom kraji bol najčastejším dôvodom začatia podnikania zvýšenie príjmu, ďalej pocit samostatnosti, sám sebe šéfom“ a tretím dôvodom v poradí nemožnosť sa zamestnať. Príležitosť uplatniť svoje záujmy bolo štvrté. V Trnavskom a Nitrianskom kraji bolo poradie podobné, iba nemožnosť zamestnať sa bolo druhé a pocit samostatnosti bol štvrtý dôvod v poradí. V Trenčianskom kraji sa umiestnili zhodne na prvom mieste 2 dôvody, a to zvýšenie príjmu a nemožnosť zamestnať sa. Aj druhé miesto patrilo 2 motívom. Pociť samostatnosti a príležitosť uplatniť sa získalo zhodný počet bodov. V Žilinskom kraji získalo prvenstvo dôvod nemožnosť zamestnať sa a Banskobystrickom kraji zas patrilo prvé miesto finančným dôvodom. Aj v Prešovskom a Košickom kraji nebola situácia iná. Prvé a druhé miesta patria buď dôvodu zvýšenie príjmu alebo dôvodu nemožnosti zamestnať sa. Na východe Slovenska má silnú pozíciu práve dôvod ako možnosť zamestnať sa, ktorý úzko súvisí s vysokou nezamestnanosťou týchto krajov.

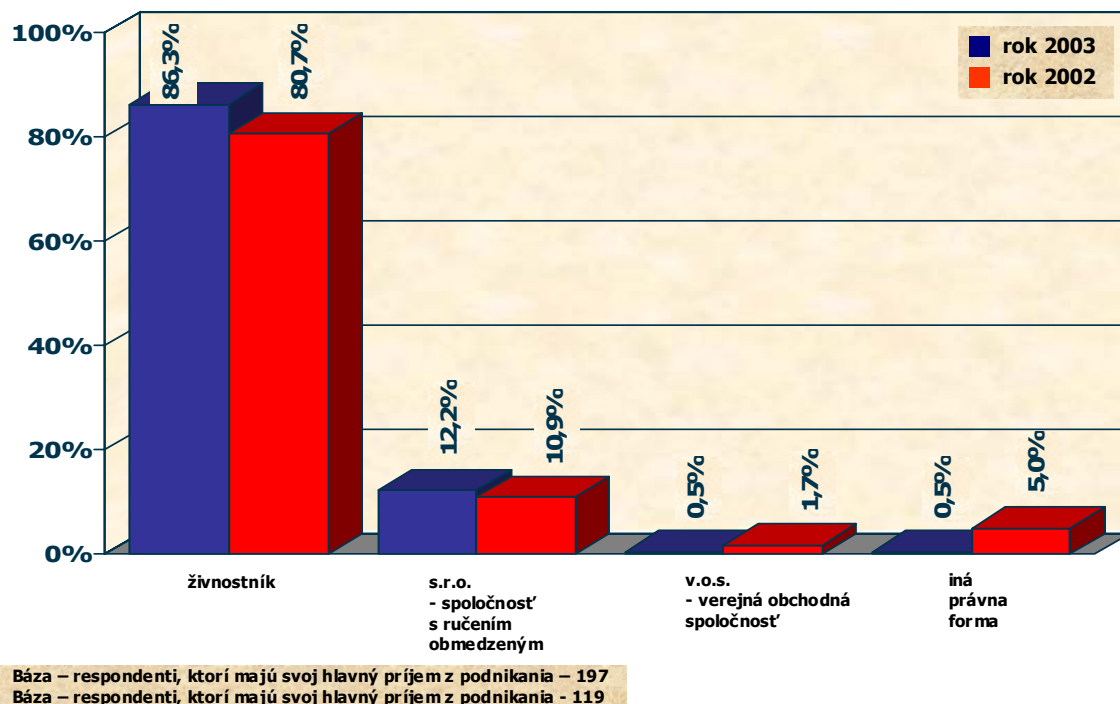
Porovnanie dôvodov začatia podnikania podľa krajov(%)
Báza: 197 respondentov

kraj	zvýšenie príjmu	nebola iná možnosť zamestn.	pocit samostatnosti	príležitosť uplatniť záujmy	nevie
TOTAL	35,0	32,5	17,8	16,2	4,6
Bratislavský	35,0	22,5	25,0	20,0	0,0
Trnavský	47,1	23,5	17,7	5,9	0,0
Trenčiansky	38,1	38,1	19,1	19,1	0,0
Nitriansky	42,1	31,6	15,8	5,3	15,8
Žilinský	22,6	37,7	12,9	19,4	12,9
Banskobystrický	43,5	39,1	13,0	26,1	0,0
Prešovský	31,0	37,9	24,1	13,8	0,0
Košický	29,4	29,4	5,9	11,8	11,8

12 Právna forma podnikania

86% oslovených podnikateľov podniká na základe živnostenského listu, 12% formou spoločnosti s ručením obmedzeným a necelé 1% formou verejnej akciovej spoločnosti alebo inej formy. V porovnaní s minuloročným prieskumom sa o 5 bodov zvýšil podiel podnikateľov, ktorí uviedli že podnikajú na základe živnostenského listu.

Právna forma podnikania u súčasných podnikateľov

Na základe **živnostenského povolenia** podnikajú v rovnakej miere muži aj ženy. Ani pri porovnaní veku nevidno výraznejšie rozdiely. Respondenti - živnostníci boli menej častejšie respondenti s vysokoškolským vzdelaním, podpriemerne sa javia ekonomické, prírodovedecké a technické VŠ. Títo respondenti pochádzajú častejšie z Banskobystrického (91%) a Košického kraja (94%). Najmenej ich je v Žilinskom kraji. Z hľadiska ostatným sociálno-demografických parametrov nevidno výraznejšie rozdiely. Možno iba dodať, že nejde väčšinou o 1 až 2 členné domácnosti.

Respondenti – **vlastníci /spoluvlastníci s.r.o.** sú častejšie najstaršie vekové kategórie nad 60 rokov (20%). Išlo často o vysokoškolsky vzdelaných respondentov (24%) ekonomického (30%), prírodovedeckého (50%) či technického smeru (23%). Najčastejšie zo Žilinského kraja (13%) a to zo sídiel od 20 000 do 100 000 obyvateľov. Menej častejšie sú to najmenšie typy sídiel do 2 000 obyvateľov Košického kraja (iba 6%). Ide o osoby žijúce v 1 alebo 2 člennej domácnosti s osobným mesačným príjmom od 25 000 do 35 000 Sk (21%). Najmenej sú zastúpené nižšie príjmové skupiny, s osobným mesačným príjmom do 10 000 Sk.

Porovnanie právnych foriem podľa pohlavia (%)

Báza: 197 respondentov

Pohlavie	živnostník	s.r.o.	v.o.s.	Iné
TOTAL	86,3	12,2	0,5	0,5
Muž	85,0	13,5	0,0	0,8
Žena	89,1	9,4	1,6	0,0

Z hľadiska rozdelenia medzi pohlavím nevidno výraznejšie rozdiely.

Právne formy podľa vzdelania (%)**Báza: 197 respondentov**

Vzdelanie	živnostník	s.r.o.	v.o.s.	Iné
TOTAL	86,3	12,2	0,5	0,5
základné	100,0	0,0	0,0	0,0
stredoškolské bez maturity	89,3	9,5	0,0	1,2
stredoškolské s maturitou	89,4	7,6	1,52	0,0
vysokoškolské	76,1	23,9	0,0	0,0

Spoločnosti s ručením obmedzením väčšinou vlastní /spoluvlastnia vysokoškolsky vzdelaní respondenti. Naopak živnostenské oprávnenie využívajú rovnako všetky vzdelanostné kategórie.

Právne formy podľa veku (%)**Báza: 197 respondentov**

Veková kategória	živnostník	s.r.o.	v.o.s.	Iné
TOTAL	86,3	12,2	0,5	0,5
18 – 29 rokov	86,1	13,9	0,0	0,0
30 – 39 rokov	89,9	10,1	0,0	0,0
40 – 49 rokov	81,8	15,2	1,5	1,52
50 – 59 rokov	90,5	4,8	0,0	0,0
60 – 64 rokov	80,0	20,0	0,0	0,0

Živnostenské oprávnenie využívajú všetky vekové kategórie respondentov. Vlastníci /spoluvlastníci s.r.o. sú častejšie najstaršie vekové kategórie od 60 rokov. V každom kraji majú živnostníci silné zastúpenie. Iné ako spomínané právne formy sa častejšie vyskytujú v Žilinskom kraji.

Porovnanie právnych foriem podnikania podľa krajov(%)
Báza: 197 respondentov

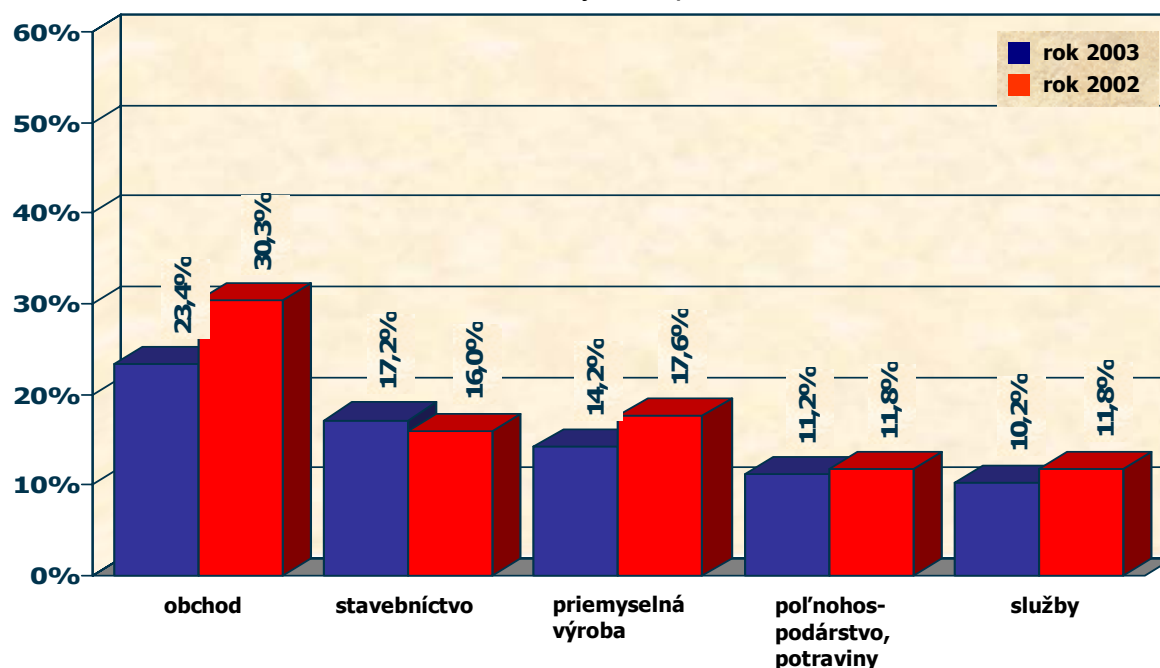
kraj	živnostník	s.r.o.	v.o.s.	Iné
TOTAL	86,3	12,2	0,5	0,5
Bratislavský	87,5	10,0	0,0	0,0
Trnavský	82,4	17,7	0,0	0,0
Trenčiansky	85,7	9,5	4,8	0,0
Nitriansky	89,5	10,5	0,0	0,0
Žilinský	77,4	19,4	0,0	3,2
Banskobystrický	91,3	8,7	0,0	0,0
Prešovský	86,2	13,8	0,0	0,0
Košický	94,1	5,9	0,0	0,0

13 Sektor podnikania

Až 23% podnikateľov uviedlo, že podniká v sektore obchodu, 17% v oblasti stavebníctva, 14% v priemyselnej výrobe, 11% v poľnohospodárstve alebo výrobe potravín, 10% v službách, 7% v doprave, takmer 7% v reštauračných a ubytovacích službách, 6% vo finančnom sektore.

V porovnaní s minuloročnými výsledkami nedošlo v rozložení podielov sektorov na našom trhu k výraznejším zmenám.

V akom sektore podnikáte?
možnosť viacerých odpovedí

Báza – respondenti, ktorí majú svoj hlavný príjem z podnikania – 197
Báza – respondenti, ktorí majú svoj hlavný príjem z podnikania - 119

Vo sfére obchodu pracujú častejšie ženy ako muži. Najčastejšie ide o respondentov v strednom veku od 30 do 39 rokov (32%), najmenej sa prezentovali ľudia nad 60 rokov. Prevláda vysokoškolské vzdelanie a to najmä humanitného (42%), ekonomického (40%) a prírodovedného smeru (50%). Pri pohľade na krajové porovnanie vidno, že častejšie sú to respondenti z Nitrianskeho (42%) a Košického kraja (35%) a menej často z Trnavského (18%) a Žilinského kraja (16%). Silnejšie prevažujú najväčšie typy sídiel nad 100 000 obyvateľov (44%).

Stavebníctvu sa menej častejšie venujú ženy. Je to obľúbená činnosť nielen najmladších vekových kategórií, ale aj najstarších respondentov nad 60 rokov (40%). Stavebníctvu sa častejšie venujú vysokoškolsky vzdelaní respondenti (24%) technického smeru (41%). Menej častejšie to sú respondenti Trnavského, Nitrianskeho a Košického kraja. Prevládajú stredne veľké obce od 2 000 do 20 000 obyvateľov.

Aj priemyselnej výrobe sa menej častejšie venujú ženy. Okrem podpriemerného zastúpenia vo vekovej kategórií od 30 do 39 rokov, sú takmer všetky vekové kategórie rovnomerne zastúpené. V tomto sektore podnikajú častejšie respondenti so stredoškolským vzdelaním bez maturity (23%). Pochádzajú častejšie z Nitrianskeho (21%) a Žilinského kraja (23%), menej častejšie z Bratislavského (8%) a Košického kraja (6%).

K poľnohospodárstvu a potravinárskemu sektoru inklinujú skôr staršie vekové kategórie nad 60 rokov. Pochádzajú z najmenších typov sídiel do 2 000 obyvateľov (20%) a to hlavne z Trnavského (24%), Trenčianskeho (19%) a z Košického kraja (24%).

Služby ako podnikateľskú aktivitu volia tak ako ženy tak aj muži. Ide o stredné vekové kategórie od 30 do 39 rokov (17%). Službám sa venujú takmer všetky vzdelanostné kategórie, okrem respondentov so základným vzdelaním. Ide o respondentov častejšie z Bratislavského kraja (20%), menej častejšie zo Žilinského, Banskobystrického a Prešovského kraja.

Doprave/ poštovému a telekomunikačnému sektoru sa venujú častejšie muži. Naopak hotely, reštaurácie či pohostinstvá si skôr vyberajú ako podnikateľskú aktivitu ženy.

Pri pohľade na pohlavie vidno silnú inklináciu žien k obchodu a hotelierstvu a reštauračným službám. Naopak muži si častejšie volia oblasť stavebníctva, priemyselnú výrobu či dopravu/ poštový a telekomunikačný sektor.

Porovnanie sektorov podnikania podľa pohlavia (%)
Báza: 197 respondentov

Pohlavie	obchod	stavebníctvo	priemysel	poľnohospo- dárstvo	služby
TOTAL	23,4	17,3	14,2	11,2	10,2
Muž	19,6	23,3	18,8	9,8	8,3
Žena	31,3	4,7	4,7	14,1	14,1

Obchodu a stavebníctvu sa častejšie venujú respondenti s vysokoškolským vzdelaním, naopak priemyselnej výrobe sa venujú skôr respondenti s nižším vzdelaním, so stredoškolským bez maturity. Respondenti s maturitou sa venujú častejšie okrem obchodu aj poľnohospodárstvu.

Sektory podnikania podľa vzdelania (%)

Báza: 197 respondentov

Vzdelanie	obchod	stavebníctvo	priemysel	poľnohospo- dárstvo	služby
TOTAL	23,4	17,3	14,2	11,2	10,2
základné	100,0	0,0	0,0	0,0	0,0
stredoškolské bez maturity	17,9	19,1	22,6	13,1	13,1
stredoškolské s maturitou	22,7	10,6	4,6	13,7	9,1
vysokoškolské	32,6	23,9	13,0	4,4	6,5

V Bratislavskom kraji sa venujú častejšie obchodu, službám ale aj stavebníctvu. V Trnavskom kraji je na prvom mieste poľnohospodárstvo a potravinársky sektor, nasleduje obchod a doprava / pošta / telekomunikačný sektor. V Trenčianskom kraji zas prevláda stavebníctvo, obchod, poľnohospodárstvo a potravinársky sektor. V Nitrianskom kraji je to jednoznačne najčastejšie obchod, ale aj priemyselná výroba má silné zastúpenie. V Žilinskom kraji sú obľúbené podnikateľské činnosti vo sfére stavebníctva a priemyslu. Obchod sa silne prejavil aj na východe Slovenska.

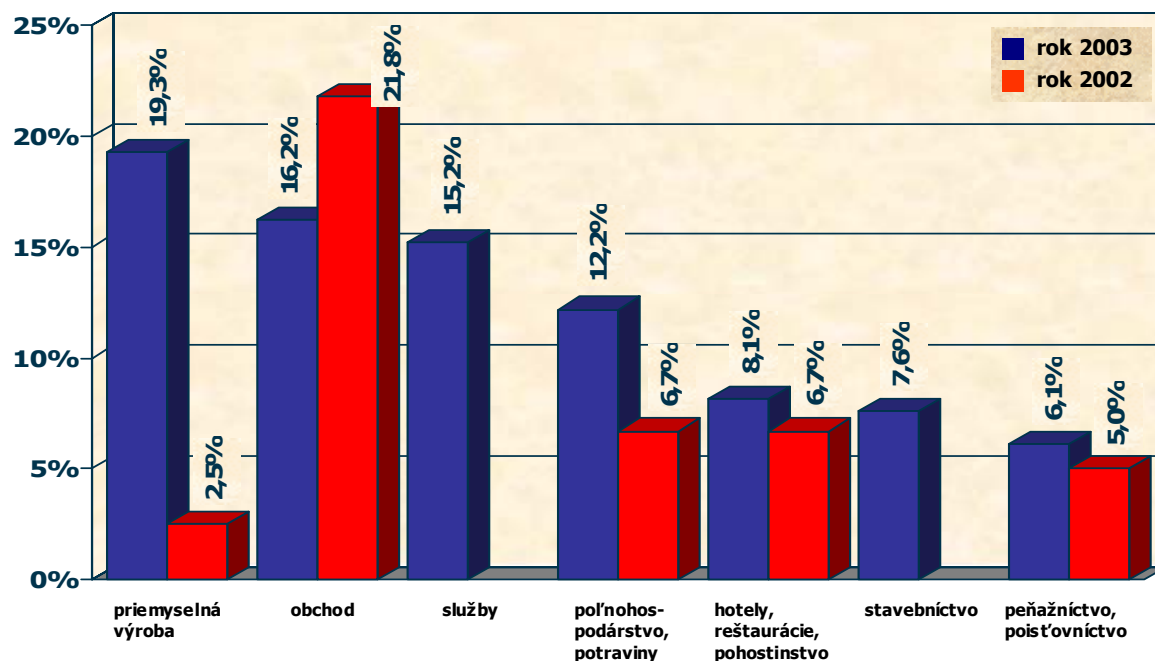
Porovnanie právnych foriem podnikania (%)
Báza: 197 respondentov

kraj	obchod	stavebníctvo	priemysel	poľnohospo- dárstvo	služby
TOTAL	23,4	17,3	14,2	11,2	10,2
Bratislavský	20,0	20,0	7,5	2,5	20,0
Trnavský	17,7	0,0	11,8	23,5	11,8
Trenčiansky	19,1	23,8	14,3	19,1	9,5
Nitriansky	42,1	5,3	21,1	5,3	15,8
Žilinský	16,1	29,0	22,6	3,2	3,2
Banskobystrický	26,1	17,4	13,0	17,4	4,4
Prešovský	20,7	20,7	17,3	10,3	3,5
Košický	35,9	5,9	5,9	23,5	11,8

13.1 Konkrétne zameranie podnikania

Aj pri bližšej konkretizácii svojej činnosti podnikania sa potvrdili výsledky o rozdelení podnikateľov v jednotlivých sektoroch. Najviac respondentov deklarovalo pôsobenie v oblasti priemyselnej výroby a obchodu, nasledovali služby a poľnohospodárstvo. Nad 6 % získali aj hotely /reštaurácie /pohostinstvo, stavebníctvo, peňažníctvo, ale aj doprava.

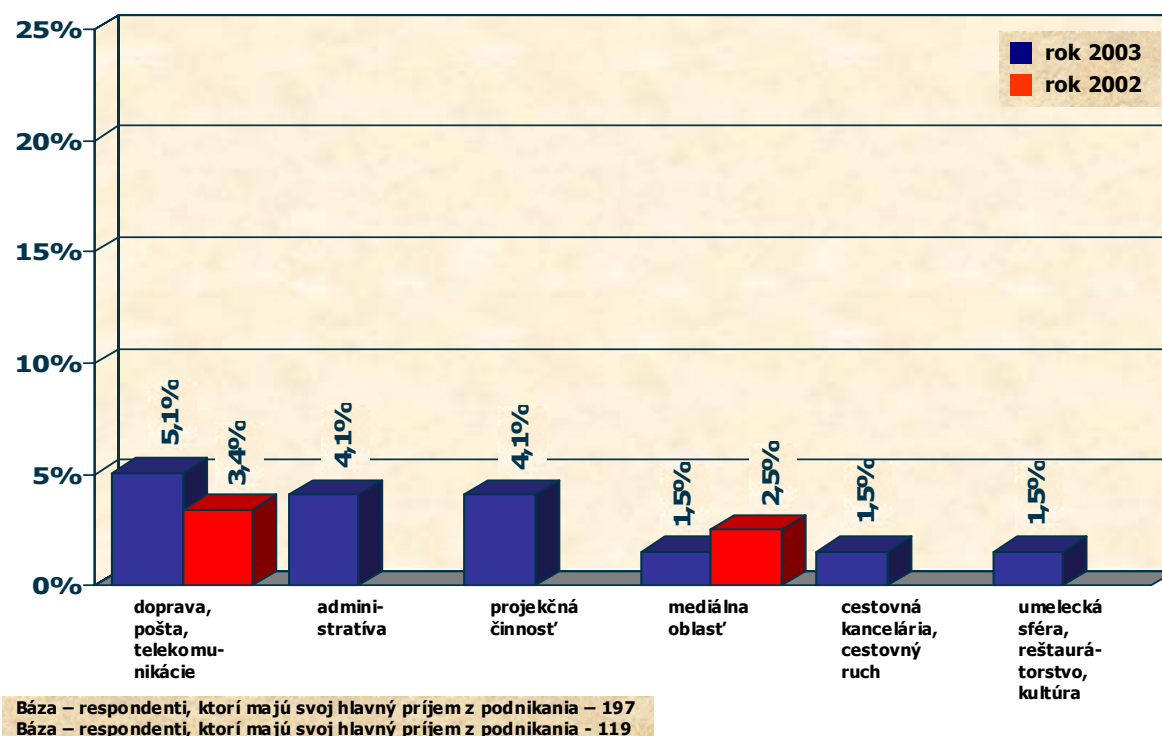
Čím konkrétne sa zaoberáte?
možnosť viacerých odpovedí

Báza – respondenti, ktorí majú svoj hlavný príjem z podnikania – 197
Báza – respondenti, ktorí majú svoj hlavný príjem z podnikania - 119

Aj podrobnejšia špecifikácia zamerania podnikania poukazuje na to, že vo sfére priemyselnej výroby sa menej častejšie angažujú ženy. Tejto sfére sa venujú takmer všetky vekové kategórie okrem najstarších respondentov nad 60 rokov. Potvrdil sa fakt, že respondenti majú častejšie stredoškolské vzdelanie bez maturity (29 %) a menej častejšie sú to takí respondenti, ktorí dosiahli len základné vzdelanie. Podnikanie v tejto oblasti je rozšírené po celom Slovensku, no možno najmenej v Trnavskom kraji.

Čím konkrétne sa zaoberáte? - pokračovanie možnosť viacerých odpovedí

V obchode sa častejšie pohybujú ženy mladších a stredných generácií, no najmenej so základným vzdelaním. Najčastejšie sa vyskytujú v Trnavskom kraji (24 %), ale aj na východe Slovenska – Košický kraj (24 %), Prešovský kraj (21 %). Potvrdilo sa, že sa z vysokoškolsky vzdelaných ľudí najmä ekonomicky a prírodovedecky orientovaný respondenti venujú práve obchodu. Pochádzajú častejšie z najmenších typov sídiel do 2 000 obyvateľov (22 %).

Službám sa venujú ako muži tak aj ženy. No častejšie ide o stredné vekové kategórie, od 30 do 39 rokov (19 %), ale aj respondenti nad 60 rokov (20 %). Prevláda vysokoškolské vzdelanie a to najmä humanitného (25%) a technického smeru (27 %). Služby sú obľúbenou činnosťou v najväčších typoch sídiel nad 100 000 obyvateľov a to najmä Bratislavského (30 %) a Trnavského kraja (24 %).

Manuálnym typom podnikaní sa častejšie venujú muži ako ženy, starších vekových kategórií nad 50 rokov. Ide o respondentov najmä so stredoškolským vzdelaním bez maturity. Poľnohospodárstvo ako podnikateľská činnosť je obľúbená v Trenčianskom, Nitrianskom a Košickom kraji. Naopak stavebníctvo má zas obľubu najmä v Žilinskom kraji a to hlavne obciach od 2 000 do 5 000 obyvateľov..

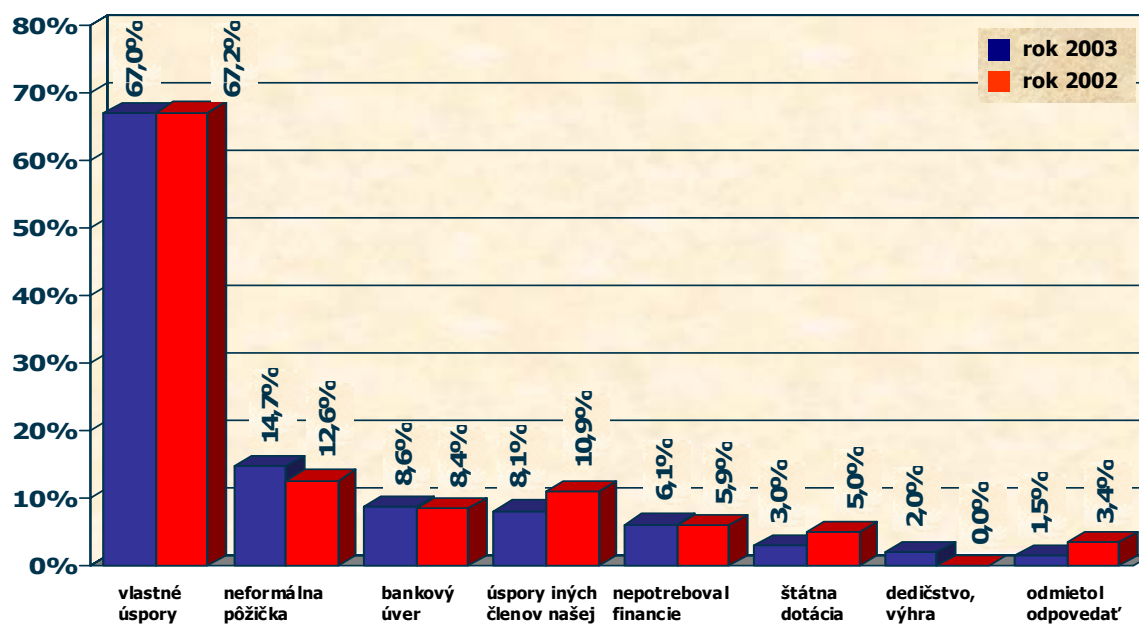
Administratíve sa venujú častejšie ženy a to hlavne starších vekových kategórií nad 50 rokov. Naopak projekčnej činnosti sa venujú muži a tiež najčastejšie vo veku nad 60 rokov.

14 Finančné zdroje pre začatie podnikania

Až dve tretiny súčasných podnikateľov začalo podnikanie s vlastnými úsporami, 15% využilo neformálnu pôžičku od príbuzných alebo známych a 8% začalo s použitím úspor iných členov domácnosti. Približne 9% použilo bankový úver. 6% začalo bez kapitálu, 3% využili štátnu dotáciu a 2% použili finančné zdroje z dedičstva alebo výhry.

V porovnaní s minuloročným prieskumom zostal nezmenený podiel podnikateľov, ktorí uviedli ako finančný zdroj vlastné úspory, zvýšil sa o 2 body podiel tých, ktorí uviedli neformálnu pôžičku od príbuzných a známych a o 3 body poklesol podiel použitia úspor iných členov domácnosti.

S akými finančnými zdrojmi ste začali svoje podnikanie?
možnosť viacerých odpovedí

Báza – respondenti, ktorí majú svoj hlavný príjem z podnikania – 197

Báza – respondenti, ktorí majú svoj hlavný príjem z podnikania - 119

Vlastné úspory na začatie svojho podnikania použili častejšie ako ostatní muži (72%), respondenti vo veku 40-49 rokov (73%), respondenti vo veku 50-59 rokov (71%), respondenti bývajúci v Nitrianskom (79%), Banskobystrickom kraji (78%), respondenti bývajúci v obciach s menej ako 2 tisíc obyvateľmi (81%), respondenti bývajúci v obciach s 2-4 tisíc obyvateľmi (82%), respondenti s mesačným príjmom do 8 000-9 999 Sk (8%), respondenti s príjmom 12 000-15 999 Sk (74%).

Porovnanie finančných zdrojov na podnikanie podľa pohlavia (%)
Báza: 197 respondentov

Pohlavie	vlastné úspory	neformálna pôžička	bankový úver	úspory iných členov	nepotreboval financie
TOTAL	67,0	14,7	8,6	8,1	6,1
Muž	72,2	12,3	6,0	6,8	4,5
Žena	56,3	20,3	14,1	10,9	9,4

Neformálnu pôžičku od príbuzných alebo známych na začiatok svojho podnikania použili častejšie ako ostatní ženy (20%), respondenti vo veku 50-59 rokov (19%), respondenti s vysokoškolským vzdelaním (20%), respondenti bývajúci v Trnavskom (29%) a Nitrianskom kraji (21%), respondenti bývajúci v obciach s 5-19 tisíc obyvateľmi (21%), respondenti s príjmom do 7 999 Sk (20%), respondenti s príjmom 12 000-15 999 Sk (23%).

Porovnanie finančných zdrojov na podnikanie podľa veku (%)
Báza: 197 respondentov

Veková kategória	vlastné úspory	neformálna pôžička	bankový úver	úspory iných členov	nepotreboval financie
TOTAL	67,0	14,7	8,6	8,1	6,1
18 – 29 rokov	66,7	13,9	5,6	2,8	11,1
30 – 39 rokov	57,9	17,4	7,3	10,1	7,3
40 – 49 rokov	72,7	12,1	12,1	7,6	3,0
50 – 59 rokov	71,4	19,1	9,5	9,5	4,8
60 – 64 rokov	100,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Možnosť **bankového úveru** na začatie podnikania použili častejšie ako ostatní ženy (14%), respondenti bývajúci v Banskobystrickom (17%) a Košickom kraji (18%). Z hľadiska ostatných sociálno-demografických charakteristík sme nezaznamenali štatisticky významné rozdiely.

Porovnanie finančných zdrojov na podnikanie podľa vzdelania (%)
Báza: 197 respondentov

Vzdelanie	vlastné úspory	neformálna pôžička	bankový úver	úspory iných členov	nepotreboval financie
TOTAL	67,0	14,7	8,6	8,1	6,1
základné	100,0	0,0	100,0	0,0	0,0
stredoškolské bez maturity	69,1	9,5	8,3	8,3	4,8
stredoškolské s maturitou	68,2	18,2	10,6	4,6	6,1
vysokoškolské	60,9	19,6	6,5	10,9	8,7

Úspory iných členov domácnosti za začatie svojho podnikania použili častejšie ako ostatní respondenti vo veku 60-64 rokov (20%), respondenti bývajúci v Žilinskom kraji (19%). Z hľadiska ostatných sociálno-demografických charakteristík sme nezaznamenali štatisticky významné rozdiely.

Podnikatelia, ktorí **nepotrebovali financie** na začatie podnikania sú častejšie ako ostatní respondenti bývajúci v Trenčianskom (14%) a Košickom kraji (18%). Z hľadiska ostatných sociálno-demografických charakteristík sme nezaznamenali štatisticky významné rozdiely.

Porovnanie finančných zdrojov na podnikanie podľa krajov (%)
Báza: 197 respondentov

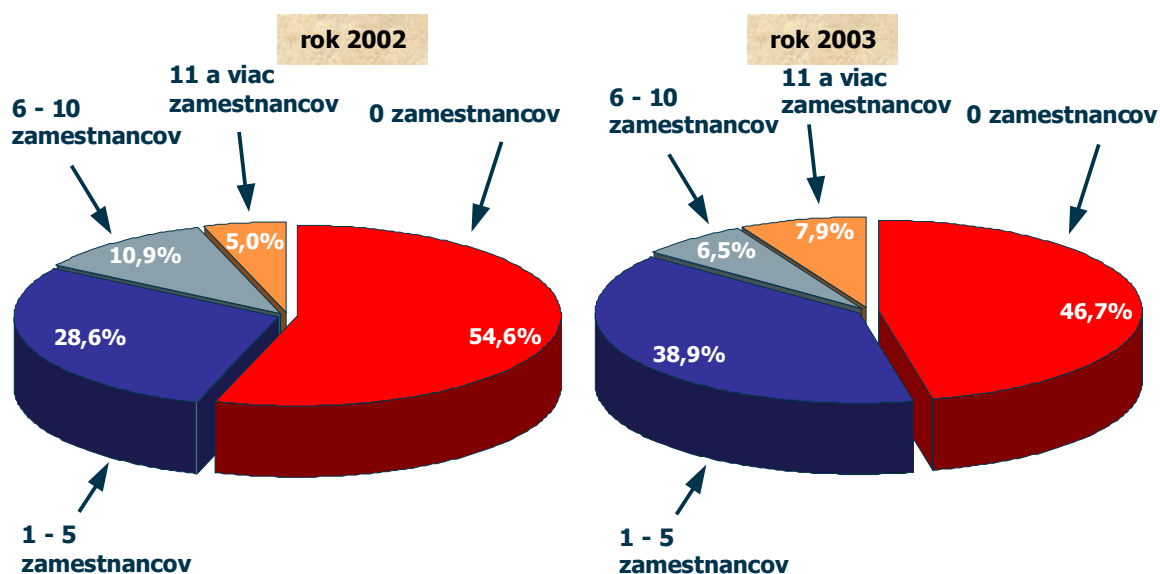
kraj	vlastné úspory	neformálna a pôžička	bankový úver	úspory iných členov	nepotreboval financie
TOTAL	67,0	14,7	8,6	8,1	6,1
Bratislavský	65,0	17,5	5,0	7,5	2,5
Trnavský	70,6	29,4	5,9	5,9	0,0
Trenčiansky	66,7	14,3	4,8	0,0	14,3
Nitriansky	79,0	21,1	5,3	5,3	0,0
Žilinský	67,7	9,7	9,7	19,4	9,7
Banskobystrický	78,3	13,0	17,4	8,7	4,4
Prešovský	69,0	10,3	6,9	6,9	3,5
Košický	35,3	5,9	17,6	5,9	17,7

15 Počet zamestnancov u podnikateľov

Až 47% oslovených podnikateľov nezamestnáva žiadnych zamestnancov. Približne tretina (39%) zamestnáva 1 – 5 zamestnancov, 7% zamestnáva 6 – 10 zamestnancov a 8% zamestnáva 11 a viac zamestnancov.

Medziročne sa o 8 bodov znížil podiel tých, ktorí uviedli, že nezamestnávajú žiadnych zamestnancov a naopak o 10 bodov sa zvýšil podiel tých, ktorí zamestnávajú 1 – 5 zamestnancov a o 3 body zamestnávajúcih 11 a viac zamestnancov.

Koľko zamestnancov okrem Vás v súčasnosti zamestnávate?

Báza – respondenti, ktorí majú svoj hlavný príjem z podnikania – 197
 Báza – respondenti, ktorí majú svoj hlavný príjem z podnikania - 119

Žiadneho zamestnanca nezamestnávajú častejšie ako ostatní podnikatelia vo veku 18-29 rokov (53%), respondenti so základným vzdelaním (100%), podnikatelia bývajúci v Trenčianskom (57%) a Prešovskom kraji (69%), podnikatelia bývajúci v obciach s 2-4 tisíc obyvateľmi (59%), podnikatelia s najnižšími príjmami do 7 999 Sk (65%).

Porovnanie počtu zamestnancov u podnikateľov podľa pohlavia
Báza: 197 respondentov

Pohlavie	žiadneho	1 až 5 zamestnancov	6 až 10 zamestnancov	11 a viac zamestnancov
TOTAL	46,7	39,1	6,6	7,1
Muž	49,6	36,1	6,8	6,8
Žena	40,6	45,3	6,3	7,8

1 až 5 zamestnancov zamestnávajú častejšie ako ostatní ženy (45%), 40-49 rokov (45%), podnikatelia so stredoškolským vzdelaním s maturitou (45%), podnikatelia bývajúci v Trnavskom (65%), Nitrianskom (47%) a Košickom kraji (47%), podnikatelia bývajúci v najmenších obciach s menej ako 2 tisíc obyvateľmi (47%), podnikatelia s príjmami 8 000-9 999 Sk (65%), podnikatelia s príjmami 10 000-11 999 Sk (53%).

Porovnanie počtu zamestnancov u podnikateľov podľa veku
Báza: 197 respondentov

veková kategória	žiadneho	1 až 5 zamestnancov	6 až 10 zamestnancov	11 a viac zamestnancov
TOTAL	46,7	39,1	6,6	7,1
18 – 29 rokov	52,8	36,1	2,8	8,3
30 – 39 rokov	50,7	37,7	4,4	7,3
40 – 49 rokov	37,9	45,5	10,6	6,1
50 – 59 rokov	42,6	33,3	9,5	4,8
60 – 64 rokov	60,0	20,0	0,0	20,0

6 až 10 zamestnancov zamestnávajú častejšie ako ostatní podnikatelia bývajúci v mestách s 20-99 tisíc obyvateľmi (16%). Z hľadiska ostatných sociálno-demografických charakteristík sme nezaznamenali štatisticky významné rozdiely.

Porovnanie počtu zamestnancov u podnikateľov podľa vzdelania
Báza: 197 respondentov

vzdelanie	žiadneho	1 až 5 zamestnancov	6 až 10 zamestnancov	11 a viac zamestnancov
TOTAL	46,7	39,1	6,6	7,1
základné	100,0	0,0	0,0	0,0
vyučení bez maturity	48,8	38,1	6,0	7,1
stredoškolské	42,4	45,5	6,1	4,6
vysokoškolské	47,8	32,6	8,7	10,9

V kategórii podnikateľov s **11 a viac zamestnancami** sme vzhľadom k veľkosti vzorky nezaznamenali štatisticky významné rozdiely v žiadnej zo sociálno-demografických kategórií.

Porovnanie počtu zamestnancov u podnikateľov podľa krajov
Báza: 197 respondentov

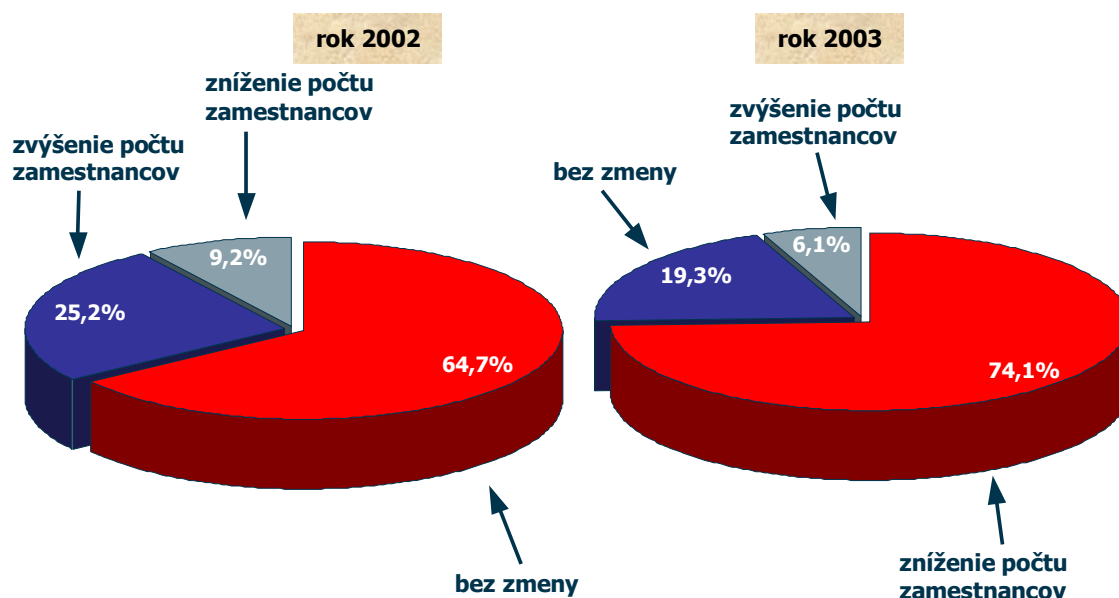
kraj	žiadneho	1 až 5 zamestnancov	6 až 10 zamestnancov	11 a viac zamestnancov
TOTAL	46,7	39,1	6,6	7,1
Bratislavský	50,0	37,5	2,5	7,5
Trnavský	5,9	64,7	11,8	17,7
Trenčiansky	57,1	33,3	4,8	4,8
Nitriansky	47,4	47,4	5,3	0,0
Žilinský	38,7	35,5	12,9	12,9
Banskobystrický	47,8	39,1	4,4	8,7
Prešovský	69,0	24,1	3,5	3,5
Košický	41,2	47,1	11,8	0,0

15.1 Perspektívy vývoja počtu zamestnancov

Tri štvrtiny (74%) podnikateľov neočakávajú v najbližších 5 rokoch zmenu počtu svojich zamestnancov. 19% podnikateľov očakáva zvýšenie počtu svojich zamestnancov a 6% predpokladá zníženie počtu svojich zamestnancov.

V porovnaní s minuloročným prieskumom sa o 9 bodov zvýšil podiel podnikateľov, ktorí v najbližších 5 rokoch nepredpokladajú zmenu v počte svojich zamestnancov. O 6 bodov poklesol podiel podnikateľov, ktorí očakávajú zvýšenie počtu zamestnancov a o 3 body podiel tých, predpokladajú zníženie počtu zamestnancov.

V najbližších 5 rokoch očakávate zvýšenie alebo zníženie počtu svojich zamestnancov?

Báza – respondenti, ktorí majú svoj hlavný príjem z podnikania – 197
 Báza – respondenti, ktorí majú svoj hlavný príjem z podnikania - 119

Žiadnu zmenu počtu zamestnancov v najbližších 5 rokoch nepredpokladajú častejšie ako ostatní podnikatelia so stredoškolským vzdelaním bez maturity (81%), podnikatelia bývajúci v Trenčianskom (81%), Žilinskom (81%), podnikatelia s najnižšími príjmami do 7 999 Sk (80%), podnikatelia s príjmami 8 000-9 999 Sk (80%). Z hľadiska ostatných sociálno-demografických kategórií sme nezaznamenali štatisticky významné rozdiely.

Porovnanie vývoja počtu zamestnancov u podnikateľov podľa pohlavia
Báza: 197 respondentov

Pohlavie	bez zmeny	zvýšenie	zníženie
TOTAL	74,1	19,3	6,1
Muž	78,2	17,3	3,8
Žena	65,6	23,4	10,9

Zvýšenie počtu zamestnancov v najbližších 5 rokoch očakávajú častejšie ako ostatní podnikatelia vo veku 18-29 rokov (28%), podnikatelia bývajúci v Nitrianskom (26%) a Banskobystrickom kraji (26%), podnikatelia bývajúci v mestách s 5-19 tisíc obyvateľmi (28%). Z hľadiska ostatných sociálno-demografických kategórií sme nezaznamenali štatisticky významné rozdiely.

Porovnanie vývoja počtu zamestnancov u podnikateľov podľa veku
Báza: 197 respondentov

veková kategória	bez zmeny	zvýšenie	zníženie
TOTAL	74,1	19,3	6,1
18 – 29 rokov	72,2	27,8	0,0
30 – 39 rokov	73,9	20,3	5,8
40 – 49 rokov	74,2	18,2	7,6
50 – 59 rokov	71,4	9,5	14,3
60 – 64 rokov	100,	0,0	0,0

Zníženie počtu zamestnancov v najbližších 5 rokoch očakávajú častejšie ako ostatní podnikatelia vo veku 50-59 rokov (14%), podnikatelia s príjmami 10 000-11 999 Sk (21%). Z hľadiska ostatných sociálno-demografických kategórií sme nezaznamenali štatisticky významné rozdiely.

Porovnanie vývoja počtu zamestnancov u podnikateľov podľa vzdelania
Báza: 197 respondentov

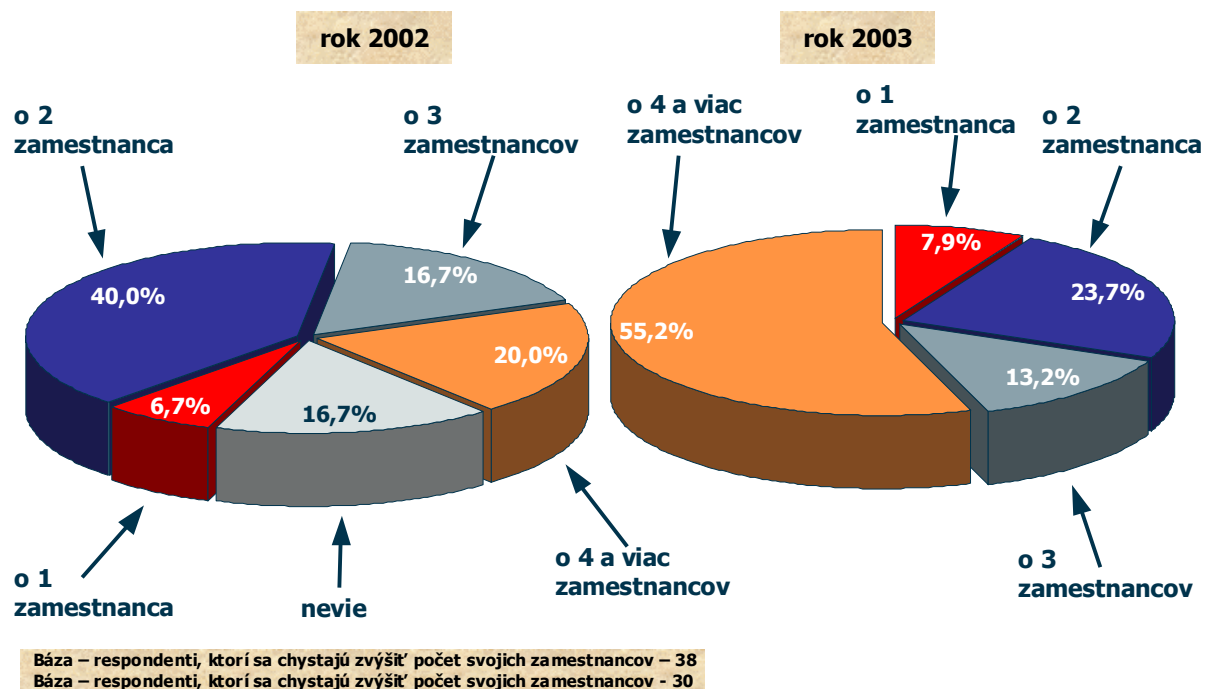
vzdelanie	bez zmeny	zvýšenie	zníženie
TOTAL	74,1	19,3	6,1
základné	100,0	0,0	0,0
vyučení bez maturity	81,0	16,7	2,4
stredoškolské	69,7	21,2	7,6
vysokoškolské	67,4	21,7	10,9

Porovnanie vývoja počtu zamestnancov u podnikateľov podľa krajov
Báza: 197 respondentov

kraj	bez zmeny	zvýšenie	zníženie
TOTAL	74,1	19,3	6,1
Bratislavský	75,0	20,0	2,5
Trnavský	70,6	17,7	11,8
Trenčiansky	81,0	9,5	9,5
Nitriansky	68,4	26,3	5,3
Žilinský	80,7	12,9	6,5
Banskobystrický	69,6	26,1	4,4
Prešovský	72,4	20,7	6,9
Košický	70,6	23,5	5,9

Podnikatelia (38 respondentov), ktorí očakávajú zvýšenie počtu zamestnancov najčastejšie predpokladajú, že pôjde o 4 a viacerých zamestnancov. Vzhľadom k malej početnosti vzorky týchto podnikateľov (38 respondentov) nie je možné ich odpovede detailnejšie analyzovať.

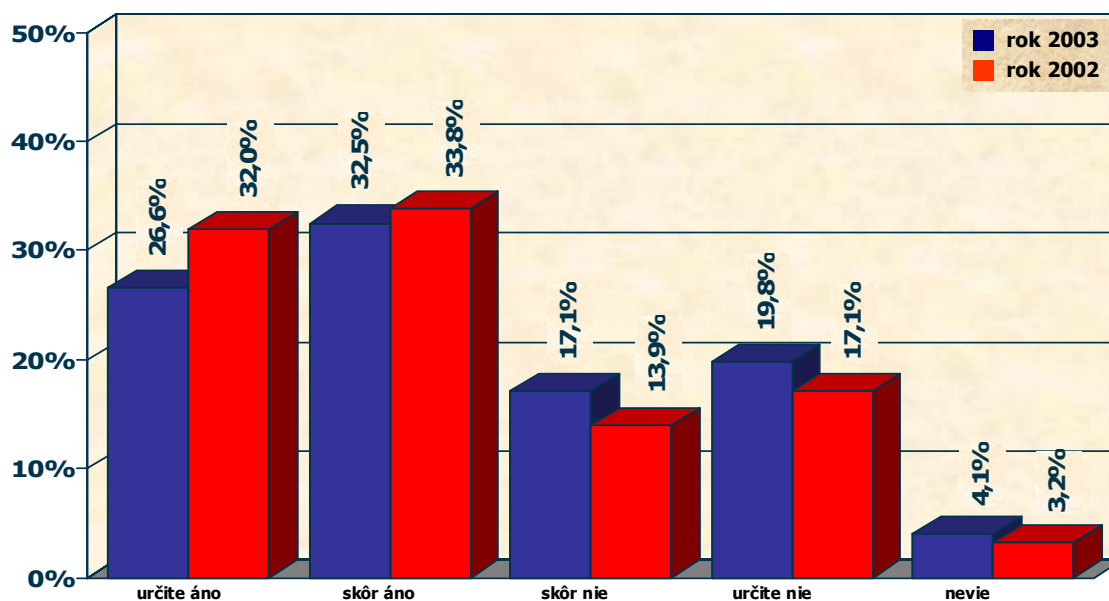
Približne o koľkých zamestnancov plánujete rozšíriť svoju firmu?

16 Ochota požičať financie na začiatok podnikania

Viac ako polovica (59%) všetkých respondentov deklarovala, že by boli ochotní požičať príbuznému alebo známemu, ktorý chce začať podnikat'. Štvrtina (27%) deklarovala, že by určite požičala peniaze na takýto účel a tretina (33%) by peniaze skôr požičala. Naopak, len tretina (37%) respondentov uviedla, že by peniaze nepožičali. V porovnaní s minuloročným prieskumom poklesol o 5 bodov podiel respondentov, ktorí deklarujú, že by určite požičali peniaze.

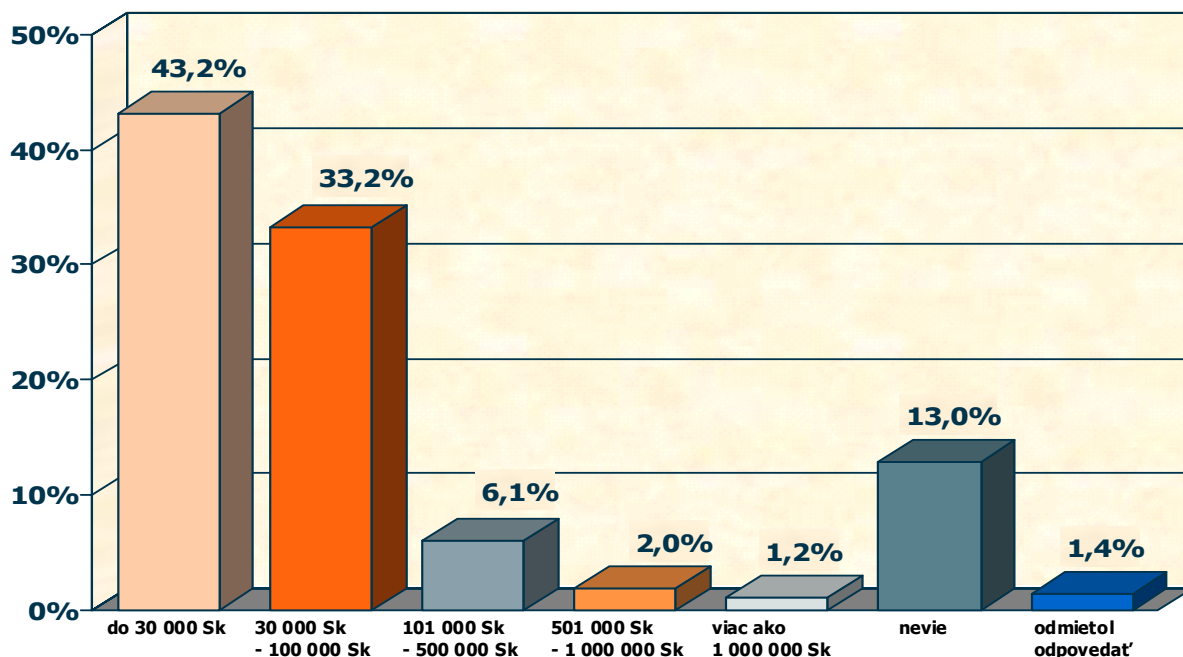
Boli by ste ochotný požičať vlastné peňažné úspory príbuznému alebo známemu, ktorý chce začať podnikat'?

Báza – celá vzorka – 2 000

Najčastejšie ide o ochotu požičať menšie sumy peňazí. Do 30 tisíc Sk je ochotných požičať 43% respondentov, od 31 do 100 tisíc Sk 33% respondentov. Viac ako 100 tisíc Sk by požičalo 9% respondentov. 14% respondentov nevie uviesť sumu, ktorú by boli ochotní požičať.

Koľko peňazí by ste boli ochotní takto požičať?

Báza – respondenti, ktorí by boli ochotní svojim príbuzným a známym požičať peniaze na podnikanie – 1 181

Určite by boli ochotní požičať peniaze na podnikanie častejšie ako ostatní respondenti vo veku 50-59 rokov (36%), nepracujúci dôchodcovia (32%). Z hľadiska ostatných sociálno-demografických kategórií sme nezaznamenali štatisticky významné rozdiely.

Skôr by boli ochotní požičať peniaze na podnikanie častejšie ako ostatní muži (36%), respondenti vo veku 18-29 rokov (39%), respondenti vo veku 30-39 rokov (39%), respondenti s vysokoškolským vzdelaním (40%), respondenti bývajúci v Bratislavskom (36%) a Prešovskom kraji (38%), respondenti bývajúci v mestách s 20-99 tisíc obyvateľmi (36%), samostatne ekonomicky činní (36%), zamestnanci so stredoškolskou odbornosťou (36%), zamestnanci so samostatnou zodpovednosťou (38%), študenti (48%), ženy v domácnosti (37%), respondenti s príjmami 12 000-15 999 Sk (36%) a respondenti s príjmami nad 16 000 Sk (38%).

Porovnanie ochoty požičať peniaze na podnikanie podľa pohlavia (%)
Báza: 2000 respondentov

pohlavie	určite áno	skôr áno	skôr nie	určite nie	nevie
TOTAL	26,6	32,5	17,1	19,8	4,1
Muž	23,6	36,4	16,7	18,3	5,1
Žena	29,4	28,6	17,5	21,3	3,1

Skôr by neboli ochotní požičať peniaze na podnikanie častejšie ako ostatní respondenti vo veku 30-39 rokov (21%), respondenti s vysokoškolským vzdelaním (22%), respondenti bývajúci v Trenčianskom kraji (24%), nekvalifikovaní robotníci (21%), zamestnanci so samostatnou zodpovednosťou (22%), zamestnanci vo vedúcej funkcii (25%).

Porovnanie ochoty požičať peniaze na podnikanie podľa veku (%)
Báza: 2000 respondentov

vek	určite áno	skôr áno	skôr nie	určite nie	nevie
TOTAL	26,6	32,5	17,1	19,8	4,1
18 – 29 rokov	27,0	38,7	16,8	13,3	4,3
30 – 39 rokov	19,8	38,9	21,2	14,7	5,4
40 – 49 rokov	25,9	29,7	16,1	24,0	4,3
50 – 59 rokov	35,9	19,0	12,9	30,0	2,3
60 – 64 rokov	23,8	27,8	19,8	26,2	2,4

Určite by neboli ochotní požičať peniaze na podnikanie častejšie ako ostatní respondenti vo veku 40-49 rokov (24%), respondenti vo veku 50-59 rokov (30%), respondenti vo veku 60-64 rokov (26%), respondenti so základným vzdelaním (23%), respondenti bývajúci v Košickom kraji (23%), zamestnanci vo vedúcej funkcii (42%), nepracujúci dôchodcovia (33%), nezamestnaní (23%).

Porovnanie ochoty požičať peniaze na podnikanie podľa vzdelania (%)
Báza: 2000 respondentov

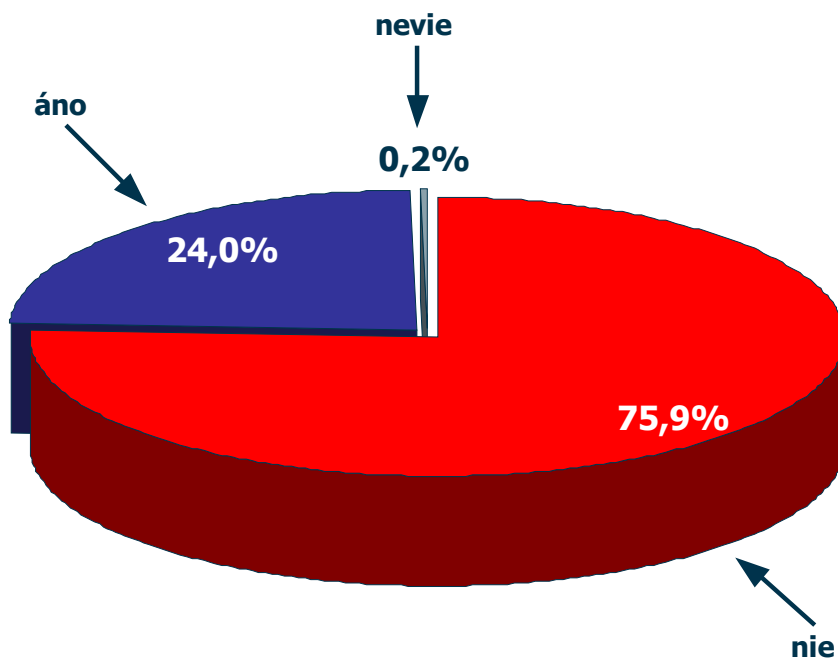
vzdelanie	určite áno	skôr áno	skôr nie	určite nie	nevie
TOTAL	26,6	32,5	17,1	19,8	4,1
základné	26,8	28,7	17,7	23,4	3,4
stredoškolské bez maturity	26,4	31,0	16,2	21,0	5,5
stredoškolské s maturitou	28,8	32,8	16,5	19,3	2,6
vysokoškolské	19,6	40,4	21,7	13,9	4,4

Porovnanie ochoty požičať peniaze na podnikanie podľa krajov (%)
Báza: 2000 respondentov

kraj	určite áno	skôr áno	skôr nie	určite nie	nevie
TOTAL	26,6	32,5	17,1	19,8	4,1
Bratislavský	27,2	36,4	14,5	16,7	5,3
Trnavský	25,2	32,9	16,2	21,4	4,3
Trenčiansky	28,1	28,5	23,7	15,4	4,4
Nitriansky	27,4	31,1	15,2	21,5	4,8
Žilinský	25,9	34,1	16,1	18,8	5,1
Banskobystrický	29,5	32,0	17,4	19,8	1,2
Prešovský	22,4	37,7	17,4	20,6	1,8
Košický	27,1	27,4	16,7	23,1	5,7

Až štvrtina (24%) respondentov uviedla, že už v minulosti požičali peniaze príbuznému alebo známemu, ktorí chcel začať podnikat'.

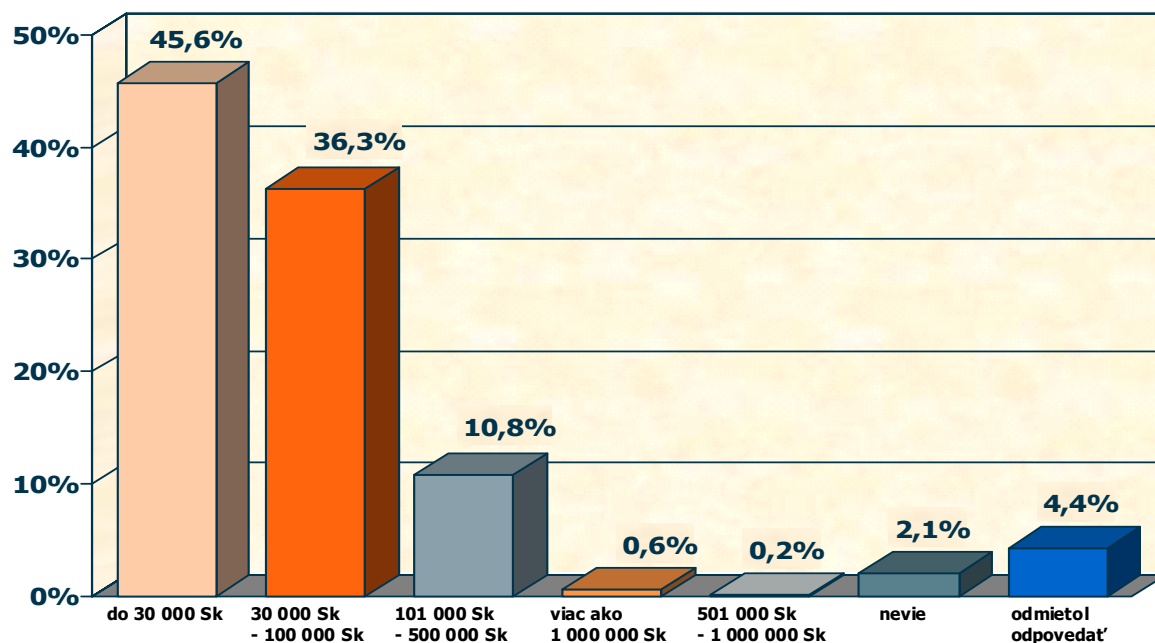
**Požičali ste už minulosti vlastné peňažné úspory
príbuznému alebo známemu, ktorý chcel začať podnikat'?**

Báza – celá vzorka – 2 000

Podobne ako v predchádzajúcej otázke išlo najčastejšie (82%) o sumy do 100 tisíc Sk. 46% respondentov požičalo sumu do 30 tisíc Sk a 36% sumu 31 – 100 tisíc Sk. Viac ako 100 tisíc Sk v minulosti požičalo 11% respondentov.

Koľko peňazí ste takto požičali?

Báza – respondeti, ktorí už v minulosti požičali peniaze svojim známym na podnikanie – 480

V minulosti požičali príbuznému alebo známemu peniaze na podnikanie častejšie ako ostatní respondenti vo veku 30-39 rokov (29%), respondenti vo veku 40-49 rokov (28%), respondenti vo veku 50-59 rokov (28%), respondenti bývajúci v Bratislavskom (33%), Banskobystrickom kraji (28%), respondenti bývajúci v obciach s 5-19 tisíc obyvateľmi (27%), respondenti bývajúci v mestách s viac ako 100 tisíc obyvateľmi (30%), samostatne ekonomicky činní (39%), nekvalifikovaní robotníci (28%), respondenti s príjmom 10 000-11 999 Sk (29%), respondenti s príjmom 12 000-15 999 Sk (31%), respondenti s príjmom nad 16 000 Sk (40%).

Porovnanie požičania peňazí na podnikanie v minulosti podľa pohlavia (%)
Báza: 2000 respondentov

pohlavie	požičal	nepožičal	nevie
TOTAL	24,0	75,9	0,2
Muž	26,5	73,3	0,2
Žena	21,5	78,4	0,1

Porovnanie požičania peňazí na podnikanie v minulosti podľa veku (%)
Báza: 2000 respondentov

vek	požičal	nepožičal	nevie
TOTAL	24,0	75,9	0,1
18 – 29 rokov	16,0	83,9	0,2
30 – 39 rokov	28,9	70,6	0,5
40 – 49 rokov	28,0	72,0	0,0
50 – 59 rokov	28,2	71,8	0,0
60 – 64 rokov	20,6	79,4	0,0

Porovnanie požičania peňazí na podnikanie v minulosti podľa vzdelania (%)
Báza: 2000 respondentov

vzdelanie	požičal	nepožičal	nevie
TOTAL	24,0	75,9	0,1
základné	14,8	85,2	0,0
stredoškolské bez maturity	26,0	74,0	0,0
stredoškolské s maturitou	23,7	76,1	0,3
vysokoškolské	26,5	73,0	0,4

Porovnanie požičania peňazí na podnikanie v minulosti podľa krajov (%)
Báza: 2000 respondentov

kraj	požičal	nepožičal	nevie
TOTAL	24,0	75,9	0,1
Bratislavský	33,3	66,7	0,0
Trnavský	26,2	73,8	0,0
Trenčiansky	20,6	79,0	0,4
Nitriansky	21,5	78,5	0,0
Žilinský	21,2	78,0	0,8
Banskobystrický	27,5	72,5	0,0
Prešovský	19,9	80,1	0,0
Košický	23,5	76,5	0,0

KONTAKTNÁ ADRESA:

NÁRODNÁ AGENTÚRA PRE ROZVOJ MALÉHO A STREDNÉHO PODNIKANIA
EURO INFO CENTRE SK - 672 Bratislava,
Prievozská 30, 821 05 BRATISLAVA 2, SLOVAK REPUBLIC

Tel.: 02 / 53 41 73 28, 53 41 73 33, 53 41 97 73, 53 41 73 06, 53 41 97 74

Fax: 02 / 53 41 97 72, 53 41 73 39

Internet URL: <http://www.nadsme.sk>

e-mail: agency@nadsme.sk, eicsk672@nadsme.sk